

Բնապահպանական մշտադիտարկման կիսամյակային հաշվետվություն

Ծրագրի համարը՝ 42145
Հուլիս-դեկտեմբեր 2016թ.

**Հայաստան: Հյուսիս-Հարավ Ճանապարհային Միջանցքի Ներդրումային Ծրագիր
Տրանշ 3
(Ֆինանսավորվում է ԱԶԲ-ի կողմից)**

Կազմվել է «Հյուսիս-հարավ ճանապարհային միջանցքի ներդրումային ծրագրի» (ՕԻԿ) պետական ոչ առևտրային կազմակերպության (ՊՈԱԿ) կողմից՝ հիմնվելով Ծրագրի կառավարման խորհրդատուի (ՕԿԽ) բնապահպանական մշտադիտարկման ամսական հաշվետվությունների վրա:

Բովանդակություն

Մաս I Ներածություն	5
1. Շինարարական աշխատանքները և Ծրագրի առաջընթացը հաշվետու ժամանակաշրջանի ընթացքում	6
1.1 Թալին-Լանջիկ ճանապարհահատված Մ1 Թալին-Գյումրի ճանապարհ (կմ 71+500-կմ 90+200)	6
1.2 Հյուսիս-Հարավ ճանապարհային միջանցքի 9 ուղեանցերի վերակառուցում/ կառուցում/ վերանորոգում (Մ2 Երևան-Արտաշատ և Մ1 Երևան-Աշտարակ)	7
2. Բնապահպանական անվտանգության համակարգի աշխատակազմ	8
2.2 ԾԻԿ արտաքին ազդեցության և վերաբնակեցման բաժին	9
2.3 Թալին-Լանջիկ ճանապարհահատված	10
2.3.1 ԾԿԽ Բնապահպանական անվտանգության բաժին	10
3. Բնապահպանական Անվտանգության Համակարգի Ծրագիր	13
3.1 Համապատասխանություն ազգային անվտանգության համակարգի հետ	13
3.2 Համապատասխանություն ԱԶԲ Անվտանգության Համակարգի հետ	13
3.3 Կապալառուի համապատասխանությունը ՇՄԿՊ-ի հետ	14
3.4 Հանքերի, պայթեցման աշխատանքների, հանված անօգտագործելի նյութի տեղադրման և հողի բերրի շերտի կուտակման վայրերի, բետոնի գործարանների և պատմական հուշարձանների համար տեղանքին բնորոշ բնապահպանական կառավարման պլանների հաստատումներ	15
3.5 ԱԶԲ Առաքելություն	17
3.6 Վերապատրաստման դասընթացներ և իրազեկվածության բարձրացման ուղղվածություն 18	
3.7 Հնագիտական աշխատանքների ծրագիր (Թալին-Լանջիկ ճանապարհահատված)	19
3.8 Բողոքների լուծման մեխանիզմ և խորհրդատվություն	20
3.9 Կապ	23
Մաս III Բնապահպանական մոնիթորինգ	25
4. Մոնիթորինգ	25
4.2 ՇՄԿՊ-ի հետ համապատասխանության մոնիթորինգ	25
4.3 Սարքավորումներով չափումներ և օդի որակի, աղմուկի և վիբրացիայի, ջրի որակի բնապահպանական պարամետրերի մոնիթորինգ	28
4.3 Անհամապատասխանության ծանուցումներ	29
Եզրակացություններ և առաջարկություններ	30

ՀԱՎԵԼՎԱԾՆԵՐ

ՀԱՎԵԼՎԱԾ Ա. Բնապահպանական թույլտվությունների և լիցենզիաների կարգավիճակ

ՀԱՎԵԼՎԱԾ Բ. Հաշվետու ժամանակաշրջանում մոնիթորինգ այցերի ընթացքում հայտնաբերված անհամապատասխանություններ

ՀԱՎԵԼՎԱԾ Գ. Աղմուկի, փոշու և վիբրացիայի գնահատման քաղվածքներ, Սկզբնական պայմանների վերաբերյալ ելակետային No1 հաշվետվություն

ՀԱՎԵԼՎԱԾ Դ. ՀՀ մշակույթի նախարարության թույլտվությունը Լանջիկ հնագիտական համալիրի վերաբերյալ, կմ86+000-կմ89+740 և կմ90+900-կմ91+900 ճանապարհահատվածների համար

Հապավումների ցանկ

ԱԶԲ	Ասիական Զարգացման Բանկ
ԿՇՄԿՊ	Կապալառուի Շրջակա միջավայրի կառավարման պլան
ՇՄԿՊ	Շրջակա միջավայրի կառավարման պլան
ՇՄԱԳ	Շրջակա միջավայրի ազդեցության գնահատում
ՆԲԳ	Նախնական բնապահպանական գնահատում
ԲՄ	Բնապահպանության գծով մասնագետ
ԾԻԿ	Ծրագրի իրականացման կազմակերպություն
ԲՖԳ	Բազմափուլային ֆինանսական գործիք
ԲՆ	ՀՀ բնապահպանության նախարարություն
ՏԿԻՏՆ	ՀՀ տրանսպորտի, կապի և ինֆորմացիոն տեխնոլոգիաների նախարարություն
ՄՆ	ՀՀ մշակույթի նախարարություն
ՏՇՄԿՊ	Տեղանքին բնորոշ շրջակա միջավայրի կառավարման պլան
ԵԿՊ	Երթևեկության կառավարման պլան
ԲՄՀ	Բնապահպանական մոնիթորինգի հաշվետվություն

Մաս I Ներածություն

Մույն Բնապահպանական մշտադիտարկման կիսամյակային հաշվետվությունն ընդգրկում է 2016թ-ի հուլիսից դեկտեմբեր ժամանակահատվածը:

Հաշվետվությունը պատրաստվել է ԾԿԽ-ի հետ սերտ համագործակցությամբ, որը «Սպեա Ինջինիերինգ» և «ԱյԱրԴի Ինջինիերինգ» ընկերությունների համատեղ ձեռնարկությունն է:

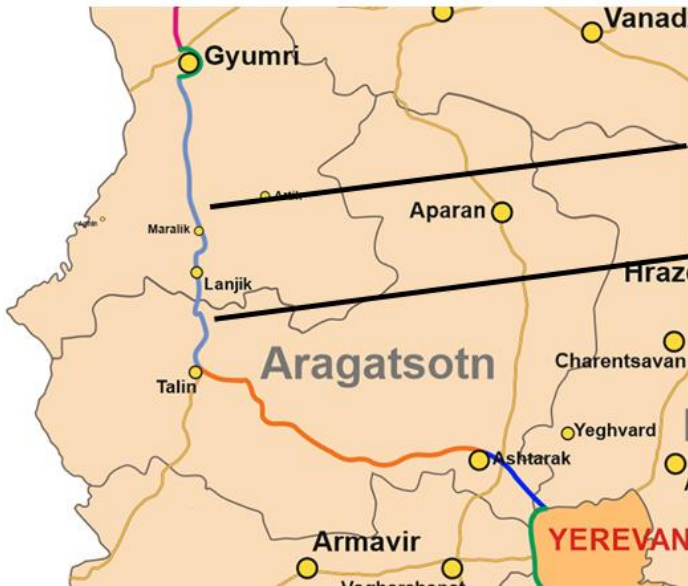
1. Հայաստանի Հանրապետությունը ընտրել է Բավրա-Երևան-Ագարակ երթուղին որպես հյուսիս-հարավ ճանապարհային միջանցքի մաս, որը պետք է վերականգնվի, վերակառուցվի և լայնացվի և նշանակել է ՀՀ տրանսպորտի, կապի և ինֆորմացիոն տեխնոլոգիաների նախարարության (ՏԿԻՏՆ) «Հյուսիս-հարավ ճանապարհային միջանցքի ներդրումային ծրագրի» ՊՈԱԿ-ին (ՀՀՃԾ ԾԻԿ ՊՈԱԿ) որպես աշխատանքների համակարգող:

2. Բազմափուլ ֆինասավորման գործիքի շրջանակներում (ԲՖԳ) նախատեսված է հյուսիսից հարավ ձգվող ազգային ճանապարհների վերականգնման և արդիականացման համար՝ նոր ընդլայնված Հյուսիս-Հարավ մայրուղու նպատակով: Հիմնական նպատակն է՝ ընդլայնել առկա երկուղի ճանապարհները (հիմնականում ոչ բարվոք վիճակում)՝ վերածելով քառուղի ճանապարհների հնարավորության դեպքում գոյություն ունեցող ծրագրերի երկայնքով կամ կառուցելով նոր այլընտրանքային երկուղի ճանապարհներ այն հատվածներում, որտեղ մեկ քառուղի ճանապարհը հնարավոր չի լինի կառուցել:

3. ԲՖԳ-ի շրջանակներում Ասիական զարգացման բանկը Հայաստանի Հանրապետությանը տրամադրել է վարկ «Հյուսիս-հարավ ճանապարհային միջանցքի ներդրումային ծրագրի» իրականացման համար՝ Մ1 Թալին-Գյումրի ճանապարհի Թալին-Լանջիկ ճանապարհահատվածի (կմ71-500-կմ90+200) վերակառուցման և բարելավման աշխատանքներն իրականացնելու համար:

4. Տրանշ 3-ը սկսվում է Թալին համայնքում կմ 71+500 և ավարտվում՝ Լանջիկ համայնքի մոտ կմ 90+200 (ճանապարհի երկարությունը՝ մոտ 18.7կմ): Այս ճանապարհը ներկայումս II-րդ կատեգորիայի ճանապարհ է և ունի 2 հակառակ ուղղություններով երթևեկություն: Վերակառուցումից հետո ակնկալվում է, որ այս ճանապարհահատվածը կդառնա բետոնյա ծածկով I-ին կատեգորիայի ճանապարհ:

5. Մ2 Երևան-Արտաշատ և Մ1 Երևան-Աշտարակ ճանապարհներում 9 ուղեանցերի կառուցման աշխատանքները ֆինանսավորում են Տրանշ 3-ի միջոցների խնայողություններով: Այս աշխատանքներն իրականացվում են տեղական կապալառուների կողմից, իսկ վերահսկողությունն իրականացվում է Տրանշ 3-ի Ծրագրի կառավարման խորհրդատուի կողմից:

Տրանշ 3 Թալին-Գյումրի
ճանապարհային միջանցք

Թալին-Լանջիկ
ճանապարհային միջանցք

Պատկեր 1. Հյուսիս-հարավ ճանապարհային միջանցքի Տրանշ 3

1. Շինարարական աշխատանքները և Ծրագրի առաջընացը հաշվետու ժամանակաշրջանի ընթացքում

Հաշվետու ժամանակաշրջանի ընթացքում իրականացվել են հետևյալ շինարարական գործողությունները.

1.1 Թալին-Լանջիկ ճանապարհահատված Ս1 Թալին-Գյումրի ճանապարհ (կմ 71+500- կմ 90+200)

1.1.1 Ճանապարհահատվածի վերակառուցման և բարելավման աշխատանքները իրականացվում է «Սինոհիդրո Կորպորեյշն» ՍՊԸ-ի, շինարարության վերահսկողությունն իրականացվում է «Սպեա Ինջինիերինգ» և «ԱյԱրԴի Ինջինիերինգ» կոնսորցիում համատեղ կազմակերպության կողմից:

1.1.2 Շինարարական աշխատանքների մեկնարկի ամսաթիվն է՝ 2016թ. հուլիսի 22-ը:

1.1.3 Շինարարական աշխատանքներն իրականացվում են «Սինոհիդրո Կորպորեյշն» ՍՊԸ-ի և «Սթոնս» ՍՊԸ ենթակապալառուի կողմից:

1.1.4 Կատարվել են հետևյալ շինարարական աշխատանքները՝

- Գրունտի հանույթ,
- Ժայռային բնահողի հանույթ,
- Շինարարության տարածքի մաքրում,
- Հիմքի և ենթահիմքի նախապատրաստում,
- Ջրթող կառուցվածքների կառուցում,
- Լիցքի կառուցում:

1.1.5 Անվտանգության/ապահովության նպատակներով տեղադրվել են երթևեկության կարգավորման նշաններ/ազդանշաններ և իրականացվել են ճանապարհների պահպանման աշխատանքներ:

1.2 Հյուսիս-Հարավ ճանապարհային միջանցքի 9 ուղեանցերի վերակառուցում/կառուցում/ վերանորոգում (Մ2 Երևան-Արտաշատ և Մ1 Երևան-Աշտարակ)

1.2.1 Մ2 Երևան-Արտաշատ և Մ1 Երևան-Աշտարակ ճանապարհներում 9 ուղեանցերի վերակառուցման աշխատանքներն իրականացվում են տեղական կապալառուների, իսկ վերահսկողությունը՝ «Սպեա Ինջինիերինգ» և «ԱյԱրԴի Ինջինիերինգ» կոնսորցիում համատեղ կազմակերպության կողմից: 9 ուղեանցերի կառուցման աշխատանքները ֆինանսավորվում է Տրանշ 3-ի ֆինանսական միջոցների խնայողություններից:

1.2.2 Ուղեանց Մ2 կմ13+029, Այնթափ և Մասիս քաղաքներ. Տեղական կապալառու է «Արարատ Ճանշին» ՍՊԸ և «Կամրջային երկաթբետոնե կոնստրուկցիաների գործարան» ՓԲԸ համատեղ ձեռնարկությունը: Հաշվետու ժամանակաշրջանի ընթացքում կատարվել են հետևյալ շինարարական աշխատանքները՝

- Շինարարության տարածքի մաքրում,
- Ճանապարհի փակում և զգուշացնող նշանների տեղադրում,
- Ասֆալտե ծածկի քանդում և հեռացում շին հրապարակից,
- Պաշտպանիչ երկաթբետոնե շերտի և երկաթբետոնե սալաքարերի քանդում ու մետաղական կոնստրուկցիաների ապամոնտաժում,
- Հողային աշխատանքներ,
- հիմքի նախապատրաստում ,
- հիմքի շեղերի ամրացում,
- Բետոնային աշխատանքներ,
- հենարանների տեղադրում:

1.2.3 Ուղեանց Մ2 կմ21+800 (Մ2 Երևան-Արտաշատ), Արաքսավան և Դիմիտրով համայնքներ. Տեղական կապալառու է «Դորոժնիկ» ՍՊԸ և «Հայկ-Շին» համատեղ ձեռնարկությունը: Հաշվետու ժամանակաշրջանի ընթացքում կատարվել են հետևյալ շինարարական աշխատանքները՝

- Շինարարական տարածքի մաքրում,
- Ճանապարհի փակում և զգուշացնող նշանների տեղադրում,
- Ասֆալտե ծածկի քանդում և հեռացում շին հրապարակից,
- Պաշտպանիչ երկաթբետոնե շերտի և երկաթբետոնե սալաքարերի քանդում ու մետաղական կոնստրուկցիաների ապամոնտաժում,
- Հողային աշխատանքներ,
- հիմքի նախապատրաստում,

- հիմքի շեղերի ամրացում,
- Բետոնե աշխատանքներ,
- Միջանկյալ և եզրային երկաթբետոնե հենարանների տեղադրում

1.2.4 Ուղեանցեր U2 կմ10+943 Այնթափում, U2 կմ22+850 Մասիսում, U2 կմ25+630 Ազատավանում, U1 կմ21+550 Աշտարակում (U1 Երևան-Աշտարակ). Տեղական կապալառուն է «Մոնտագետորանշին» ՓԲԸ-ը: Հաշվետու ժամանակաշրջանի ընթացքում կատարվել են հետևյալ շինարարական աշխատանքները՝

- Շինարարության տարածքի մաքրում,
- Ճանապարհի փակում և զգուշացնող նշանների տեղադրում,
- Ասֆալտե ծածկի քանդում և հեռացում շին հրապարակից,
- Պաշտպանիչ երկաթբետոնե շերտի և երկաթբետոնե սալաքարերի քանդում ու մետաղական կոնստրուկցիաների ապամոնտաժում,
- Հողային աշխատանքներ (հանույթ և լիցք)
- հիմքի նախապատրաստում,
- հիմքի շեղերի ամրացում,
- Բետոնե աշխատանքներ,
- Միջանկյալ և եզրային երկաթբետոնե սյուների տեղադրում,

1.2.5 Ուղեանցեր U2 կմ15+444 Մասիսում և Մարմարաշենում, U2 կմ24+147 Բուրաստանում, U2 կմ28+900 Արտաշատում. Տեղական կապալառուն է «Սահակյանշին» ՓԲԸ-ը: Հաշվետու ժամանակաշրջանի ընթացքում կատարվել են հետևյալ շինարարական աշխատանքները՝

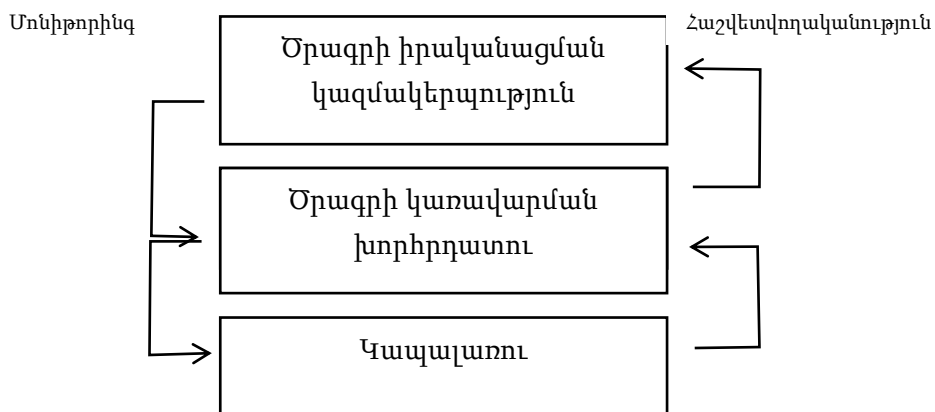
- Շինարարության տարածքի մաքրում,
- Ճանապարհի փակում և զգուշացնող նշանների տեղադրում,
- Ասֆալտե ծածկի քանդում և հեռացում շին հրապարակից,
- Պաշտպանիչ երկաթբետոնե շերտի և երկաթբետոնե սալաքարերի քանդում ու մետաղական կոնստրուկցիաների ապամոնտաժում,
- Հողային աշխատանքներ,
- Խրամուղու նախապատրաստում,
- Խրամուղու շեղերի ամրացում,
- Բետոնե աշխատանքներ
- Միջանկյալ և եզրային երկաթբետոնե սյուների տեղադրում,

2. Բնապահպանական անվտանգության համակարգի աշխատակազմ

2.1.1 Ծրագրի իրականացման կազմակերպությունը կատարում է ծրագրի իրականացման կառավարում օրական կտրվածքով: ԾԻԿ-ը ներառում է Սոցիալական և բնապահպանական բաժին, որի պատասխանատվությունների թվում են ծրագրի բոլոր բնապահպանական հարցերի կառավարումը:

2.1.2 Ծրագրի կառավարման խորհրդատուն/Ինժեները ԾԻԿ-ին Տեխնիկական աջակցություն է տրամադրում՝ ծրագրի կառավարման և հաշվետվողականության հարցերում: ԾԿԽ-ի Շրջակա միջավայրի անվտանգության բաժինը պատասխանատու է շինարարական աշխատանքների վերահսկողության՝ բնապահպանական և հնագիտական ազդեցության տեսանկյունից, և մասնավորապես, Կապալառուի կողմից ՇՄԿՊ-ի իրականացման վերահսկման և հաշվետվողականության համար:

2.1.3 Շինարարական աշխատանքները իրականացնում են կապալառուները: Կապալառուի բնապահպանության բաժինը պատասխանատու է ՇՄԿՊ-ի մշակման և իրականացման, շինարարական աշխատանքների մոնիթորինգի և հաշվետվողականության համար:

2.2 ԾԻԿ արտաքին ազդեցության և վերաբնակեցման բաժին

2.2.1 Արտաքին ազդեցության և վերաբնակեցման աշխատանքները ստանձնել են արտաքին ազդեցության և վերաբնակեցման համակարգողը; Սոց. անվտանգության մասնագետը և Բնապահպանության մասնագետները.

Գևորգ Աֆյան - Արտաքին ազդեցության և վերաբնակեցման համակարգողը պատասխանատու է ծրագրի բնապահպանական, վերաբնակեցման և սոցիալ կառավարման համար:

Սոնա Պողոսյան - Սոց. անվտանգության մասնագետը պատասխանատու է Ծրագրի համապատասխանության համար ԱԶԲ-ի Անվտանգության քաղաքականությանը և ՀՀ օրենսդրությանը:

Մարիամ Բաղդեյան - Բնապահպանության և հնագիտության մասնագետը պատասխանատու է Ծրագրի համապատասխանության համար ԱԶԲ-ի Բնապահպանության քաղաքականությանը և ՀՀ օրենսդրությանը: Աշխատում է կես դրույքով:

Տիգրան Օգանեզով- Բնապահպանության և հնագիտության մասնագետը պատասխանատու է Ծրագրի համապատասխանության համար ԱԶԲ Բնապահպանության քաղաքականությանը, ԵՆԲ-ի Բնապահպանության քաղաքականությանը և ՀՀ օրենսդրությանը: Աշխատում է կես դրույքով:

2.3 Թալին-Լանջիկ ճանապարհահատված

2.3.1 ԾԿԽ Բնապահպանական անվտանգության բաժին

Ներկայումս ԾԿԽ Բնապահպանական անվտանգության բաժնի կազմում ընդգրկված են՝

Էդիտա Վարդգեսյանը՝ Բնապահպանության մասնագետ (ԲՄ), ստանձնել է ճանապարհահատվածի բնապահպանությանն առնչվող հարցերի պատասխանատվությունը, ապահովում է կապալառուի համապատասխանությունը պայմանագրով սահմանված բնապահպանական հարցերի մեղմացման միջոցառումներին և բնապահպանությանը վերաբերող ՀՀ օրենսդրությանը, մոնիթորինգին և հաշվետվողականությանը:

Բորիս Գասպարյանը՝ Հնագիտության մասնագետը (ՀՄ) պատասխանատու է ճանապարհահատվածում առկա հնագիտական հարցերի վերաբերյալ խորհրդատվության, շինարարական աշխատանքների և Հայաստանի հնագիտությանը վերաբերող օրենսդրության միջև փոխհամապատասխանության, հանք կատարված ստուգայցերի, թափոնների կուտակման և բետոնի գործարանի տարածքների համար՝ հնագիտական գնահատման նպատակներից ելնելով:

2.3.2 Կապալառուի Առողջության և անվտանգության, բնապահպանության, հնագիտության և սոցիալական հարցերի բաժին (ԱԱԲՀՄ)

Բաժինը կազմված է 5 անդամներից՝

Պրն. Լիու Մինգջիան՝ Բաժնի ղեկավարը պատասխանատու է բաժնի ընդհանուր կառավարման համար:

Միքայել Թևոսյան՝ Բնապահպանության գծով մասնագետը աջակցում է ԱԱԲՀՄ բաժնի ղեկավարին շրջակա միջավայրի կառավարման պլանի իրականացման համար:

Արևիկ Սինդոյան՝ Սոցիալական ազդեցության մասնագետը պատասխանատու է սոցիալական հարցերին առնչվող Կապալառուի գործողությունների համապատասխանության ապահովման համար ԱԶԲ-ի Անվտանգության մեխանիզմների քաղաքականությանը:

Աշոտ Ռեվազյան՝ Անվտանգության և առողջապահության մասնագետը պատասխանատու է անվտանգության և առողջապահության հարցերին առնչվող Կապալառուի

գործողությունների համապատասխանության ապահովման համար ԱԶԲ-ի Անվտանգության մեխանիզմների քաղաքականությանը:

Արթուր Պետրոսյան՝ Հնագիտության մասնագետը պատասխանատու է ՇՄԿՊ-ի իրականացման շրջանակներում շինարարության ընթացքում պատմամշակութային և հնագիտական հուշարձանները բացասական ազդեցությունից պաշտպանելու համար:

2.4 9 Ուղեանցեր (Մ2 Երևան-Արտաշատ և Մ1 Երևան-Աշտարակ ճանապարհներին)

2.4.1 Կապալառուի Առողջության և անվտանգության, բնապահպանության և սոցիալական հարցերի գծով աշխատակազմ

2.4.1.1 Ուղեանց Մ2 կմ13+029 ճանապարհահատվածում, Այնթափ և Մասիս քաղաք. Շինհրապարակի գլխավոր պատասխանատուն է աշդեկ Վիգեն Ավագյանը և բնապահպանության մասնագետն է Մինաս Մինասյանը, պատասխանատու բնապահպանության, արտակարգ իրավիճակների, առողջության և անվտանգության հարցերի կառավարման համար:

2.4.1.2 Ուղեանց Մ2 կմ21+800 (Մ2 Երևան-Արտաշատ) ճանապարհահատվածում Արաքսավան և Դիմիտրով համայնքներ. Շինհրապարակի գլխավոր պատասխանատուն է աշդեկ Վիգեն Ավագյանը, իսկ բնապահպանության մասնագետն է Ռուզաննա Ոսկանյանը, պատասխանատու բնապահպանության, արտակարգ իրավիճակների, առողջության և անվտանգության հարցերի կառավարման համար:

2.4.1.3 Ուղեանց Մ2 կմ10+943 ճանապարհահատվածում, Այնթափ. Շինհրապարակի գլխավոր պատասխանատուն է աշդեկ Գագիկ Գևորգյանը, իսկ բնապահպանության մասնագետն է Արշակ Պետրոսյանը, պատասխանատու բնապահպանության, արտակարգ իրավիճակների, առողջության և անվտանգության հարցերի կառավարման համար:

2.4.1.4 Ուղեանց Մ2 կմ22+850 ճանապարհահատվածում, Մասիս. Շինհրապարակի գլխավոր պատասխանատուն է աշդեկ Արտավազ Ստեփանյանը, իսկ բնապահպանության մասնագետն է Նարեկ Քոչարյանը՝ պատասխանատու բնապահպանության, արտակարգ իրավիճակների, առողջության և անվտանգության հարցերի կառավարման համար:

2.4.1.5 Ուղեանց Մ2 կմ25+630 ճանապարհահատվածում, Ագատավան. Շինհրապարակի գլխավոր պատասխանատուն է աշդեկ Արտավազ Ստեփանյանը, իսկ բնապահպանության մասնագետն է Նարեկ Քոչարյանը՝ պատասխանատու բնապահպանության, արտակարգ իրավիճակների, առողջության և անվտանգության հարցերի կառավարման համար:

2.4.1.6 Ուղեանց Մ2 կմ15+444 ճանապարհահատվածում, Մասիս և Մարմարաշեն, Մ2 կմ24+147 ճանապարհահատվածում, Բուրաստան, Մ2 կմ28+900, Արտաշատ. Շինհրապարակի գլխավոր պատասխանատուն է աշդեկ Մամվել Մարտիրոսյանը, իսկ բնապահպանության մասնագետն է Արմինե Հայրապետյանը՝ պատասխանատու

բնապահպանության, արտակարգ իրավիճակների, առողջության և անվտանգության հարցերի կառավարման համար:

2.4.1.7 Ուղեանց Մ1 կմ21+550 ճանապարհահատվածում, Աշտարակ. Շինհրապարակի գլխավոր պատասխանատուն է աշդեկ Մանվել Խաչատրյանը, իսկ բնապահպանության մասնագետն է Նարեկ Քոչարյանը՝ պատասխանատու բնապահպանության, արտակարգ իրավիճակների, առողջության և անվտանգության հարցերի կառավարման համար:

Մաս II Բնապահպանական Կառավարում

3. Բնապահպանական Անվտանգության Համակարգի Ծրագիր

3.1 Համապատասխանություն ազգային անվտանգության համակարգի հետ

3.1.1 Ազգային անվտանգության համակարգի և ազգային օրենսդրության հետ համապատասխանելու նպատակով՝ Կապալառուն ձեռք է բերել շինարարական աշխատանքներ սկսելու համար անհրաժեշտ թույլտվությունները և լիցենզիաները:

3.1.2 Որպես ակտիվ բնապահպանական գործողություններ իրականացնող տնտեսվարող սուբյեկտ, կապալառուները ԲՆ-ին պարբերաբար ներկայացնում են բնապահպանական հաշվետվություններ՝ ՀՀ օրենսդրության համաձայն: 2016թ-ի չորրորդ եռամսյակի համար եռամսյակային հաշվետվությունը Կապալառուն ներկայացրել է հաշվետու ժամանակահատվածում:

3.1.3 Թալին-Լանջիկ ճանապարհահատվածի և 9 ուղեանցերի կառուցման Կապալառուները անհրաժեշտ կապ են ապահովում տեղական (համայնքներ) և տարածքային կառավարման մարմինների (մարզերի) հետ՝ շինարարության ընթացքում համապատասխանելու համար ՀՀ օրենսդրությանը: Համայնքի ղեկավարի հետ կնքվել են 2 պայմանագրեր Լանջիկ համայնքի վարչական սահմաններում հողի բերրի շերտի ժամանակավոր կուտակման տարածքի վերաբերյալ: Լանջիկ համայնքի 2 տարածքներում հողի բերրի շերտի ժամանակավոր կուտակման հաստատումը ձեռք է բերվել Շիրակի մարզպետարանում: Պայմանագիր է կնքվել Մարալիկի քաղաքապետարանի հետ քաղաքային աղբավայր աղբը տեղափոխելու վերաբերյալ:

3.1.4 Բնապահպանական պարամետրերի՝ փոշու, ջրի, աղմուկի և վիբրացիայի թույլատրելի շեմերը, մոնիտորինգի համար, հաստատված են ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված ստանդարտներով և նորմերով:

3.2 Համապատասխանություն ԱԶԲ Անվտանգության Համակարգի հետ

3.2.1 Որպեսզի շինարարական աշխատանքները իրականացվեն շրջակա միջավայրի վրա նվազագույն ազդեցությամբ, պահանջվել է, որ շինարարության իրականացումը համապատասխանի Տրանշ 3-ի (Թալին-Լանջիկ ճանապարհահատված) ՇՄԱԳ/ՇՄԿՊ-ի պահանջներին և Տրանշ 1-ի (9 ուղեանցեր) ՆԲԳ/ՇՄԿՊ-ի պահանջներին, որոնք մշակվել են ԱԶԲ Բնապահպանական քաղաքականությանը և ՀՀ օրենսդրությանը համապատասխան:

3.2.2 Նախքան հողի բերրի շերտի կուտակման և հանված նյութերի տեղադրման համար որևէ տեղամասի շահագործումը՝ Կապալառուի կողմից պատրաստվում է Տեղանքին բնորոշ շրջակա միջավայրի կառավարման պլան, որը ներառում է տեղանքին բնորոշ բնապահպանական ազդեցություններ, ռիսկի գնահատում և մեղմացուցիչ միջոցառումներ, ուղղորդվելով ԱԶԲ Կենտրոնական և Արևմտյան Ասիայի վարչության անվտանգության բաժնի կողմից մշակված Բնապահպանական անվտանգության տեղեկատուով: ԾԻԿ-ը

ընդունել և պահանջել է, որպեսզի ինժեները և կապալառուն պահպանեն հետևյալ ընթացակարգերը՝ 1. Կապալառուն ընտրում է տարածք հողի բերրի շերտի կուտակման կամ հանված նյութերի տեղադրման համար, 2. Խորհրդատուի ԲՄ և ՀՄ մասնագետները այցելում են տեղամաս և տրամադրում Կապալառուին տեղամասի գնահատման հաշվետվություն տեղամասի օգտագործման սահմանված զգայուն ընկալիչներով և առաջարկներով, 3. Կապալառուն ապահովում է տեղամասը և պատրաստում է ՏՇՄԿՊ՝ հիմք ընդունելով գնահատման հաշվետվության արդյունքները և ներկայացնում է Խորհրդատուի հաստատմանը, 4. Խորհրդատուի ԲՄ-ը վերանայում է ՏՇՄԿՊ և Խորհրդատուն տրամադրում է հաստատում, 5. Կապալառուին տրվում է տեղամասը շահագործելու թույլտվություն: 9 ուղեանցերի կառուցման դեպքում անհրաժեշտություն չկա հողի բերրի շերտի կուտակման համար տարածք ընտրել և կազմակերպել ՀՄ-ի այցելությունը տարածք (հանված նյութերի տեղադրման վայրերը գտնվում են կառուցված և ձևափոխված տարածքներում): Ուղեանցի ՏՇՄԿՊ-ը ներառում է (հանված նյութերի տեղադրման վայրերի ռիսկերի գնահատումը և մեղմացուցիչ միջոցառումները):

3.2.3 Քանի որ Տրանշ 3-ը հանդիսանում է Ա կատեգորիայի ծրագիր՝ ԱԶԲ-ն շարունակում է իրականացնել ուսումնասիրության առաքելություններ առնվազն յուրաքանչյուր 6 ամիսը մեկ անգամ՝ «Հյուսիս-հարավ ճանապարհային միջանցքի ներդրումային ծրագրի» գործողությունների համապատասխանությունը ԱԶԲ Անվտանգության մեխանիզմների քաղաքականության (2009թ.) պահանջների հետ ստուգելու նպատակով: ԱԶԲ-ն իրականացնում է առնվազն մեկ ուսումնասիրության առաքելություն 9 ուղեանցերի կառուցման ծրագրի համար, քանի որ այն համարվում է Բ կատեգորիայի ծրագիր: 2016թ. օգոստոսի 2-ին և 2016թ. հոկտեմբերի 21-ին ԱԶԲ-ը իրականացրել է վարկի միջոցների ուսումնասիրության առաքելություն «Հյուսիս-հարավ ճանապարհային միջանցքի ներդրումային ծրագրի» Թալին-Լանջիկ ճանապարհահատվածում և Ս2 Երևան-Արտաշատ և Ս1 Երևան-Աշտարակ ճանապարհների 9 ուղեանցերի կառուցման տեղանքում: 2016թ նոյեմբերի 29-ին այցելություն է կատարվել միայն ուղեանցերի կառուցման տարածքներ: Այցելությունների ընթացքում ուսումնասիրվել է դրանց համապատասխանությունը բնապահպանության տեսանկյունից:

3.3 Կապալառուի համապատասխանությունը ՇՄԿՊ-ի հետ

3.3.1 Բնապահպանական հարցերի իրականացումն ապահովելու համար Կապալառուն ուղղորդվում է ՇՄԱԳ-ով և ՇՄԿՊ-ով Տրանշ 3-ի համար, որպես Մրցույթի և Պայմանագրի փաստաթղթերի բաղկացուցիչ մաս: ՇՄԿՊ-ի հետ համապատասխանությունը պարբերաբար մոնիթորինգի է ենթարկվում և ներկայացվում է հաշվետվություն: Ինչպես սահմանված է Պայմանագրի փաստաթղթերում, Կապալառուից պահանջվում է մշակել Կապալառուի Շրջակա միջավայրի կառավարման պլան (ԿՇՄԿՊ), որը ներառում է Տրանշ 3 Թալին-Լանջիկ ճանապարհահատվածի ծրագրի նկարագրությունը, օրենսդրական և ինստիտուցիոնալ շրջանակը, բնապահպանական առկա պայմանների, շինարարության ազդեցությունների գնահատման ու մեղմացուցիչ միջոցառումների նկարագրությունը, մոնիթորինգի, հանրային խորհրդատվությունների և Բողոքների լուծման մեխանիզմի (ԲԼՄ)

Ժամանակացույցը և պատասխանատվությունները, ինչպես նաև բնապահպանական խնդիրներին վերաբերող գնումների և հաշվետվողականության պատասխանատվությունները: 2016թ. օգոստոսին ԿՇՄԿՊ-ի առաջին տարբերակը ներկայացվել է ինժեներին և պայմանական հաստատվել է: Չնայած ԿՇՄԿՊ-ը հաստատվել էր, այն լրացուցիչ վերանայման և փոփոխման կարիք ունի՝ ըստ ԾԿԽ/Ինժեների և ԾԻԿ ներկայացված դիտողությունների ու առաջարկությունների ԱԶԲ-ի Անվտանգության համակարգի պահանջներին համապատասխանելու համար: ԾԿԽ/Ինժեները և ԾԻԿ-ը իրենց դիրքորոշումը հայտնել են պաշտոնական գրությամբ, շաբաթվա կտրվածքով պարբերաբար տեղի ունեցող հանդիպումների, ինչպես նաև բնապահպանական հարցերի հետ կապված հանդիպումների ընթացքում: Տրամադրվել է անհամապատասխանության մասին ծանուցում: Ի վերջո, հաշվի առնելով ներկայացված դիտողություններն ու առաջարկությունները, ԿՇՄԿՊ-ն փոփոխվել, ներկայացվել և պայմանականորեն հաստատվել է Ինժեների կողմից (Վերջնաժամկետը՝ 2017թ. հունվարի 30):

3.3.2 Նախքան շինարարության մեկնարկը Կապալառուն Լանջիկ համայնքում իրականացրել է հանրային լուսավորության տարածման և հանրության մասնակցության վերաբերյալ ԱԶԲ-ի Անվտանգության քաղաքականության պահանջներին (2009թ.) համապատասխանելու նպատակով:

3.3.3 Մ2 Երևան-Արտաշատ և Մ1 Երևան-Աշտարակ ճանապարհահատվածներում 9 ուղեանցերի կառուցման աշխատանքներն իրականացնող կապալառուների կողմից մշակված ՏՇՄԿՊ-ը հաստատվել են:

3.4 Հանքերի, պայթեցման աշխատանքների, հանված անօգտագործելի նյութի տեղադրման և հողի բերրի շերտի կուտակման վայրերի, բետոնի գործարանների և պատմական հուշարձանների համար տեղանքին բնորոշ բնապահպանական կառավարման պլանների հաստատումներ

Թալին-Լանջիկ ճանապարհահատված

3.4.1 ԾԿԽ/Ինժեների Բնապահպանության գծով մասնագետի և Հնագիտության մասնագետի կողմից իրականացվել են այցելություններ հանված անօգտագործելի նյութի և կտրված հողի բերրի շերտի կուտակման համար Կապալառուի կողմից առաջարկվող տեղամասերը գնահատելու նպատակով: Գնահատումը ցույց է տվել, որ չկան էական բնապահպանական և հնագիտական խնդիրներ, որոնք կարող են խոչընդոտել տեղամասերի օգտագործումը առաջարկվող նպատակների համար:

3.4.2 Հողի բերրի շերտի կուտակման վայրերը ըստ Տեղանքին բնորոշ շրջակա միջավայրի կառավարման պլանները՝ Լանջիկ 1-ը (կմ87+700) և Լանջիկ 4-ը (կմ87+000) պատրաստվել և ներառվել են ԿՇՄԿՊ-ում: Դրանք հաստատվել են ԿՇՄԿՊ-ի պայմանական հաստատման հետ միասին, իսկ վերջնական ԿՇՄԿՊ-ի համար սահմանված վերջնաժամկետը չպահպանելու դեպքում Ինժեները կհաստատի ՏՇՄԿՊ-երը ԿՇՄԿՊ-ից առանձին: Երկու նշված տեղամասերը օգտագործվում են Կապալառուի կողմից:

3.4.3 Կապալառուն Լանջիկ համայնքում օգտագործել է հանված անօգտագործելի նյութի 1 տեղադրման վայր՝ Լանջիկ 2 (կմ 88+500): Կապալառուն պահանջել է ներկայացնել հանված նյութի տեղադրման վայրի վերջնական ՏՇՄԿՊ-ն և դեռ սպասում է պատասխանի:

3.4.4 Հանված նյութի տեղադրման և հողի բերրի շերտի կուտակման վայրերի կարգավիճակը, և ՏՇՄԿՊ-երը ներկայացված են ստորև՝ 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ.

N	Տեղանքի անվանումը	Նպատակը	Հաստատված ՏՇՄԿՊ (Այո/Ոչ)	Աշխատանքների կարգավիճակը	
				Սկսվել են	Չեն սկսվել
1	Լանջիկ -1 ԲՇԿՎ	Հողի բերրի շերտի կուտակման վայր	Այո/ պայմանական հաստատում		
2	Լանջիկ -2 ՀՆՏՎ	Հանված նյութի տեղադրման վայր	Ոչ/տրամադրվել է ՏՇՄԿՊ-ի նախագիծ		
3	Լանջիկ -4 ԲՇԿՎ	Հողի բերրի շերտի կուտակման վայր	Այո/ պայմանական հաստատում		

3.4.5 Հաշվետու ժամանակահատվածում Կապալառուն իրականացրել է Դ դասի կառուցվածքային բետոնյա, բետոնի նախապատրաստման, ջրթող կառուցվածքների ճանապարհը հատող ջրանցումները ապահովելու համար ջրամեկուսացման (2 շերտ բիտում) աշխատանքներ՝ օգտագործելով բետոնե նյութեր, որը մատակարարվել է Մարալիկի բետոնի արտադրման գործարանից: Մարալիկի բետոնի արտադրման գործարանի համար ՏՇՄԿՊ-ի վերջնական տարբերակը դեռ պատրաստ չէ: Բետոնի արտադրման գործարանի համար ՏՇՄԿՊ-ի ներկայացման վերջնաժամկետ է սահմանված 2017թ. հունվարի 30-ը:

3.4.6 Կապալառուն Մարալիկում Լանջիկ-Գյումրի ճանապարհահատվածի աշխատանքների համար օգտագործել է շինարարական ճամբարի համար տարածք: Կապալառուից պահանջվել է հիմնել առանձին շինարարական ճամբար Թալին-Լանջիկ ճանապարհահատվածի համար և ներկայացնել մոբիլիզացման նոր ծրագիր Տրանշ 3 Թալին-Լանջիկ ճանապարհահատվածի համար: Կապալառուն ԾԿԽ/Ինժեների հաստատմանը

դեռևս չի ներկայացրել ՏՇՄԿՊ շինարարական ճամբարի համար: Շինարարական ճամբարի ՏՇՄԿՊ-ի ներկայացման վերջնաժամկետ է սահմանված 2017թ. հունվարի 30-ը:

3.4.7 Հաշվետու ժամանակահատվածում Կապալառուն իրականացրել է լիցքի աշխատանքներ: Կապալառուն չի տրամադրել որևէ տեղեկատվություն նշված լիցքի աշխատանքների համար օգտագործված նյութերի աղբյուրի վերաբերյալ, արդյոք այդ նյութը վերցվել է հանույթից, գոյություն ունեցող հանքերից, թե նոր բացվածից: Կապալառուն բազմիցս դիմել է ԾԻԿ/Ինժեներին՝ խնդրելով աջակցել հանքերի օգտագործման համար անրհաժեշտ օրինական թույլտվություններ ստանալու հարցում: Ի պատասխան՝ աջակցությունը տրամադրվել է ՀՀ իրավական պահանջների վերաբերյալ խորհրդատվության տեսքով, և Կապալառուին առաջարկվել է, պահպանելով իրավական պահանջները, ձեռք բերել թույլտվություն նոր հանքի օգտագործման համար կամ պայմանագիր կնքել ՀՀ շուկայում առկա մատակարարի հետ: Լիցքի նպատակով շինարարական նյութերի ձեռք բերելու աղբյուրների վերաբերյալ տվյալներ տրամադրելու վերջնաժամկետ է սահմանված 2017թ. հունվարի 30-ը:

9 ուղեանցերի կառուցում U2 Երևան-Արտաշատ և U1 Երևան-Աշտարակ ճանապարհներին

3.4.8 U2 Երևան-Արտաշատ և U1 Երևան-Աշտարակ ճանապարհների 9 ուղեանցերի կառուցման համար ուղեանցերի կառուցման աշխատանքներն իրականացնող կապալառուների կողմից մշակված ՏՇՄԿՊ-ները հաստատվել են:

3.5 ԱԶԲ Առաքելություն

3.5.1 ԱԶԲ Աուդիտի առաքելությունը տեղի է ունեցել 2016թ. օգոստոսի 2-ին և 2016թ. հոկտեմբերի 21-ին ծրագրի գործունեությունը ԱԶԲ Անվտանգության քաղաքականության (2009) պահանջների հետ ստուգելու նպատակով: Առաջին առաքելության մեջ ներգրավված էր ԱԶԲ-ի Ավագ բնապահպանական մասնագետը, իսկ երկրորդ առաքելության մեջ՝ ԱԶԲ Ազգային բնապահպանական խորհրդատուն: Երկու առաքելությունների այցելություններին մասնակցել են ԾԻԿ-ի, ԾԿԽ/Ինժեների, ինչպես նաև Կապալառուի ներկայացուցիչները: Մեկ այլ համատեղ այց է կազմակերպվել Թալին-Լանջիկ ճանապարհահատվածում Ազգային բնապահպանական խորհրդատուի հետ միասին՝ ընթացիկ իրավիճակը մշտադիտարկելու նպատակով, ինչպես որ պահանջել էր Ծրագրի Աշխատանքային խմբի ղեկավարը 2016թ. դեկտեմբերի 12-ին:

3.5.2 Թալին-Լանջիկ ճանապարհահատված. Նախքան շահագործումը բետոնի արտադրման գործարանը պետք է ունենա պատշաճ ջրահեռացում, ՏՇՄԿՊ պետք է մշակվի հիմնվելով ԾԿԽ/Ինժեների դիտողությունների ու առաջարկությունների վրա, իսկ շինարարական ճամբարի ճանապարհների ծածկը պետք է բարեկարգվի, որպեսզի ցեխը և տիղմը չներթափանցեն մայրուղու և տեղական նշանակության ճանապարհների վրա:

3.5.3 9 ուղեանցերի կառուցում U2 Երևան-Արտաշատ և U1 Երևան-Աշտարակ ճանապարհներին. Ուղեանցների և կամուրջների կառուցման հատվածներում պետք է

շուտափույթ և պատշաճ կերպով լուծվեն նախագրուշացման նշանների, արագության սահմանափակման նշանների տեղադրման, աշխատողների առողջապահական և անվտանգության միջոցառումների, ինչպես նաև անհրաժեշտության դեպքում լուսավորության իրականացման աշխատանքները: Ուղեանցների և կամուրջի աշխատանքների ՏՇՄԿՊ-ում պետք է ներառվեն ճանապարհային անվտանգության միջոցառումները:

3.6. Վերապատրաստման դասընթացներ և իրազեկվածության բարձրացման ուղղվածություն

3.6.1 Թային-Լանջիկ ճանապարհահատված.

3.6.1.1 ԱԶԲ-ի բնապահպանական, առողջապահության և անվտանգության պահանջների հետ կապված ԾԿԽ աշխատակազմի հետ պարբերաբար իրականացվել են իրազեկվածության բարձրացման քննարկումներ և բնապահպանության տեսանկյունից համապատասխանության վերաբերյալ վերապատրաստման դասընթացներ:

3.6.1.2 Բնապահպանական համապատասխանության վերապատրաստման դասընթացներն անց են կացվել Կապալառուի շինհրապարակում 2016թ. հուլիսի 29-ին, 2016թ. սեպտեմբերի 24-ին և 2016թ. նոյեմբերի 25-ին: Դասընթացների ընթացքում ներկայացվել են ԱԶԲ-ի բնապահպանական և առողջապահության և անվտանգության մեխանիզմների և ՀՀ օրենսդրության պահանջները, ՇՄԿՊ-ում նախատեսված միջոցառումները և մոնիթորինգի արդյունքները, ինչպես նաև հնագիտական պատահական գտածոների ընթացակարգը: Դասընթացներին մասնակցել են Կապալառուի և Էնթակապալառուի աշխատողները, վարորդները և ղեկավար անձնակազմը: Դասընթացը կազմակերպվել էր Կապալառուի բնապահպանական թիմի կողմից վերահսկողության խորհրդատուի բնապահպանության մասնագետի հետ միասին:

3.6.1.3 Հաշվետու ժամանակահատվածում պարբերաբար իրականացվել են նաև անվտանգության վերաբերյալ իրազեկվածության լրացուցիչ դասընթացներ վարորդների, մեքենասարքավորումների վրա աշխատող օպերատորների և շինհրապարակում աշխատող մարդկանց համար՝ աշխատանքի ընթացքում անվտանգության ապահովումը բարելավելու նպատակով:

3.6.2 9 ուղեանցերի կառուցում Մ2 Երևան-Արտաշատ և Մ1 Երևան-Աշտարակ ճանապարհներին

3.6.2.1 Շինարարական աշխատանքների սկզբում բոլոր 4 կապալառուների բնապահպանության մասնագետները, որպես ՏՄԿՊ-ի մաս, աշխատակիցներին ներկայացրել են արտակարգ իրավիճակների դեպքում, աշխատատեղում առողջության և անվտանգության, բնապահպանական հարցեր լինելու դեպքում իրականացվելիք ընդհանուր միջոցառումները: Ինչպես նաև աշխատողների հետ անհատական հանդիպումների ընթացքում պարբերաբար իրականացվել է խորհրդատվություն: Աշխատողները պարբերաբար հսկողության տակ են եղել՝ ՏՄԿՊ-ում սահմանված պահանջներն ապահովելու նպատակով:

3.7. Հնագիտական աշխատանքների ծրագիր (Թալին-Լանջիկ ճանապարհահատված)

3.7.1. Շինարարական աշխատանքներն իրականացվել են Լանջիկ հնագիտության համալիրի պահպանության գոտու տարածքում (կմ86+000-կմ89+740): ՀՀ մշակույթի նախարարությունից ստացվել է շինարարական աշխատանքներ սկսելու վերաբերյալ թույլտվություն՝ պայմանով, որ այդ հատվածի շինարարական աշխատանքները պետք է իրականացվեն հնագիտության փորձագետի վերահսկողությամբ: Շինարարական աշխատանքները իրականացվել են հնագիտության փորձագետի վերահսկողությամբ:

3.7.2. Ճանապարհի ծրագծով տեղակայված հնագիտական պեղումներ իրականացնելու տարածքների վրա ազդեցության ծավալը հասկանալու նպատակով՝ ձեռնարկվել է համապատասխան դաշտային ուսումնասիրության աշխատանքներ իրականացնելու գնման գործընթաց: Ուսումնասիրության նպատակն է՝ հասկանալ Թալին-Լանջիկ

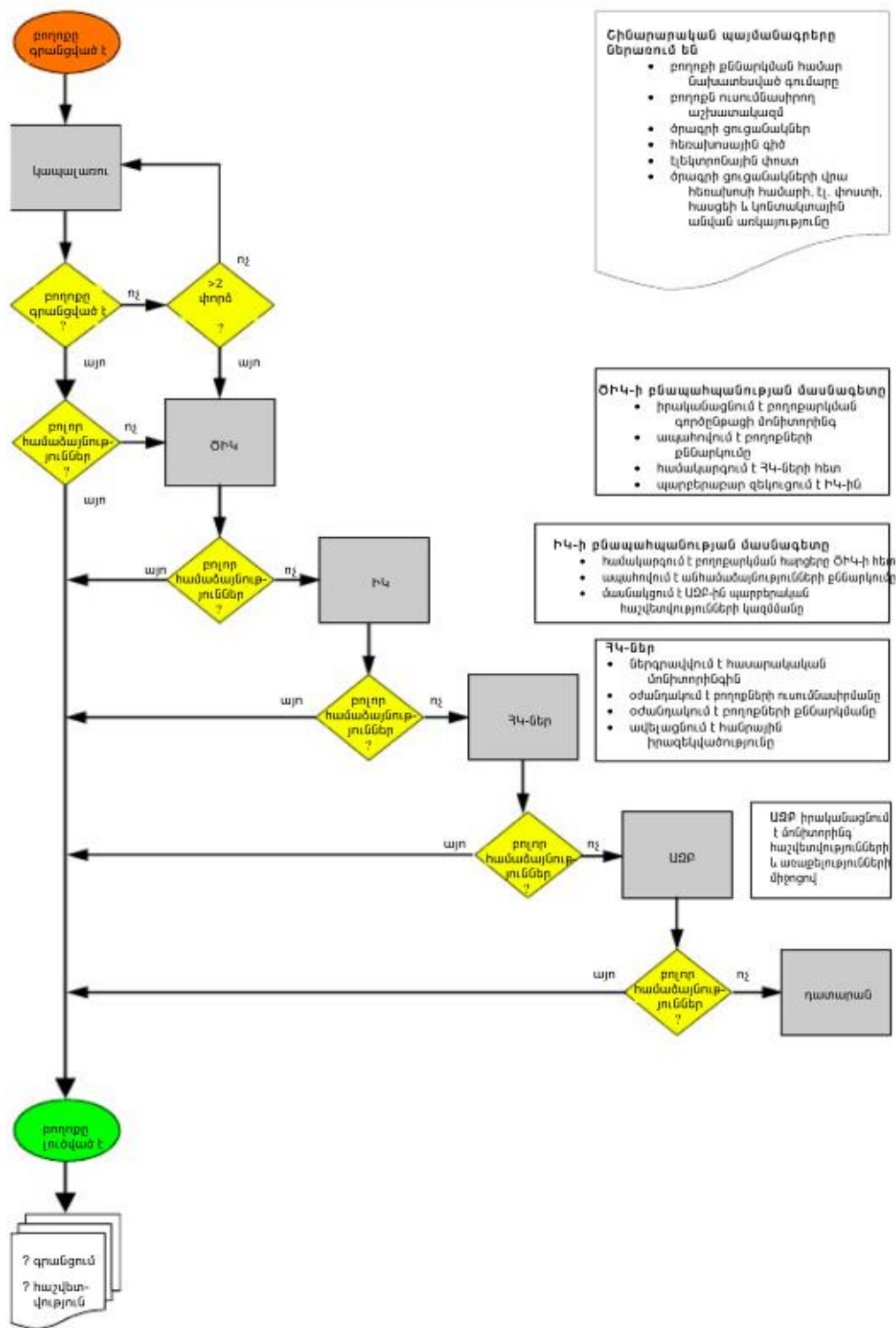
ճանապարհահատվածի (կմ71+500-կմ90+200) հնագիտական տեսակետից զգայուն տարածքների վրա շինարարական աշխատանքների անմիջական ազդեցության ծավալը:

3.7.3. Որևէ շինարարական աշխատանք չի իրականացվել հնագիտական տեսակետից զգայուն այլ տարածքների շրջակայքում:

3.8. Բողոքների լուծման մեխանիզմ և խորհրդատվություն

3.8.1. Հիմնվել է Բողոքների լուծման մեխանիզմ՝ անդրադառնալու համար նորմայից բարձր քանակով փոշու, աղմուկի, թափոնների ոչ ճիշտ կուտակման և բնապահպանական այլ հարցերին առնչվող բողոքներին/առաջարկություններին: Բողոքների լուծման մեխանիզմը լրացնում է առկա նամակների կամ անձնական դիմումների միջոցով դիմելու մեխանիզմներին, որը հիմնվել է տեղական իշխանությունների կողից:

Բողոքների ընթացակարգը և դրանց լուծման մեխանիզմի փուլերը ներկայացված են պատկեր 2-ում:

Պատկեր 2. Բողոքների ընթացակարգ և դրանց լուծման մեխանիզմ

3.8.2 Հաշվետու ժամանակաշրջանում Կապալառուները նախքան շինարարության մեկնարկը կազմակերպել են հանդիպումներ՝ հանրության իրազեկվածությունը բարձրացնելու նպատակով: Այդ հանդիպումների նպատակն էր՝ տեղեկացնել ծրագրի ազդեցության ենթակա համայնքների անդամներին շինարարական աշխատանքների

իրականացման ընթացքում հնարավոր շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության և սոցիալական ազդեցությունների և անվտանգության խնդիրների մասին: Հանրությանը ներկայացվեցին նախատեսված շինարարական աշխատանքները, դրանցից բխող հնարավոր շրջակա միջավայրի վրա ազդեցությունը, իրականացվելիք մեղմացուցիչ միջոցառումները և բողոքների լուծման մեխանիզմը: Յուրաքանչյուր ազդակիր համայնքի համայնքապետի գրասենյակում պահվում է բողոքների գրանցամատյան, որը հասանելի է համայնքի անդամների համար: Նաև յուրաքանչյուր համայնքում փակցված են պաստառներ, որոնք պարունակում են կոնտակտային տվյալներ, որոնցով կարելի է դիմել խախտումների դեպքում: Բողոքների հավաքագրմամբ զբաղվող պատասխանատու ներկայացուցչի հեռախոսահամարը, էլեկտրոնային փոստի հասցեն և անունը նշված են պաստառների վրա: Պաստառների վրա նշված է նաև, որ պատճառված անհարմարությունները ժամանակավոր բնույթ են կրում:

3.8.2.1 Թային-Լանջիկ ճանապարհահատված. Հաշվետու ժամանակաշրջանում Կապալառուն նախքան շինարարության մեկնարկը Լանջիկ համայնքում 2016թ. հուլիսի 29-ին կազմակերպել է հանդիպում՝ հանրության իրազեկվածությունը բարձրացնելու նպատակով: Այդ հանդիպման ընթացքում քննարկված հարցերը մանրամասն ներկայացված են 2016թ. օգոստոս ամսվա Կապալառուի Սոցիալական հարցերի ամսական հաշվետվության մեջ: Արևիկ Սինդոյանը՝ Կապալառուի Սոցիալական ազդեցության մասնագետը պատասխանատու է Ծրագրի գործունեության վերաբերյալ մտահոգությունների հավաքագրման համար: Հաջորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի ընթացքում նախքան շինարարության մեկնարկը հանրության իրազեկվածության բարձրացման հանդիպում կկազմակերպվի Մարայիկ քաղաքում բետոնի արտադրման գործարանի շահագործման վերաբերյալ:

3.8.2.2 9 ուղեանցերի կառուցում Մ2 Երևան-Արտաշատ և Մ1 Երևան-Աշտարակ ճանապարհներին

3.8.2.2.1 Ուղեանց Մ2 կմ13+029 ճանապարհին, Այնթափ և ք.Մասիս. Հանրային խորհրդատվությունը տեղի է ունեցել Մասիս համայնքում 2016թ. հուլիսի 24-ին:

3.8.2.2.2 Ուղեանց Մ2 կմ21+800 ճանապարհին, Արաքսավան և Դիմիտրով համայնքներ. Հանրային խորհրդատվությունը տեղի է ունեցել Դիմիտրով համայնքում 2016թ. հունիսի 24-ին:

3.8.2.2.3 Ուղեանց Մ2 կմ10+943 ճանապարհին, Այնթափ. Հանրային խորհրդատվությունը տեղի է ունեցել Այնթափ համայնքում 2016թ. օգոստոսի 26-ին:

3.8.2.2.4 Ուղեանց Մ2 կմ22+850 ճանապարհին, ք.Մասիս. Հանրային խորհրդատվությունը տեղի է ունեցել Մասիս համայնքում 2016թ. սեպտեմբերի 19-ին:

3.8.2.2.5 Ուղեանց Մ2 կմ25+630 ճանապարհին, Ազատավան. Հանրային խորհրդատվությունը տեղի է ունեցել Ազատավան համայնքում 2016թ. սեպտեմբերի 7-ին:

3.8.2.2.6 Ուղեանց U2 կմ15+444 ճանապարհին, Մասիս և Մարմարաշեն. Հանրային խորհրդատվությունը տեղի է ունեցել Մարմարաշեն համայնքում 2016թ. հուլիսի 27-ին:

3.8.2.2.7 Ուղեանց U2 կմ24+147 ճանապարհին, Բուրաստան. Հանրային խորհրդատվությունը տեղի է ունեցել Բուրաստան համայնքում 2016թ. հուլիսի 28-ին:

3.8.2.2.8 Ուղեանց U2 կմ28+900 ճանապարհին, Արտաշատ. Հանրային խորհրդատվությունը տեղի է ունեցել Բուրաստան համայնքում 2016թ. հուլիսի 29-ին:

3.8.2.2.9 Ուղեանց U1 կմ21+550 ճանապարհին, Աշտարակ. Հանրային խորհրդատվությունը տեղի է ունեցել Բուրաստան համայնքում 2016թ. նոյեմբերի 1-ին:

3.8.3 Ներկա դրությամբ բնապահպանական հարցերի վերաբերյալ որևէ բողոք և/կամ առաջարկ Թալին-Լանջիկ ճանապարհահատվածի և 9 ուղեանցերի շինարարական աշխատանքների հետ կապված չեն գրանցվել:

3.9. Կապ

3.9.1 Հաշվետու ժամանակաշրջանում կապը ԾԻԿ, ԾԿԽ և Կապալառուի բնապահպանական խմբի հետ իրականացվել է պաշտոնական գրությունների և էլեկտրոնային նամակագրության, հեռախոսագանգերի և հանդիպումների միջոցով: Մասնավորապես, բարձրացվել և քննարկվել են հետևյալ հարցերը.

3.9.1.1 Թալին-Լանջիկ ճանապարհահատված

- ԱԶԲ առաքելության այցելություն,
- Թալին-Լանջիկ ճանապարհահատվածի ԿՇՄԿՊ-ի արդիականացում,
- փոշու, աղմուկի, ջրի որակի և վիբրացիայի սարքավորումներով/գործիքային չափումներ,
- հողի բերրի շերտի կուտակման և հանված անօգտագործելի նյութերի տեղադրման վայրերի ՏՇՄԿՊ,
- կրկնվող անհամապատասխանություններ, որոնք արձանագրվել են մոնիթորինգի ընթացքում և ուղղիչ գործողություններ,
- բնապահպանական/առողջապահության և անվտանգության վերապատրաստման դասընթացներ կապալառուի և ենթակապալառուի բոլոր հին և նորանշանակ աշխատակիցների համար,
- օտարման շերտից դուրս տարածքների առանց թույլտվության օգտագործում,
- լիցքի համար օգտագործվող նյութի աղբյուրների մասին տեղեկատվության բացակայություն,
- շաբաթական մոնիթորինգի և ամսական հաշվետվությունների չներկայացում,
- այլ ընթացիկ հարցեր:

3.9.1.2 9 ուղեանցերի կառուցում U2 Երևան-Արտաշատ և U1 Երևան-Աշտարակ ճանապարհներին

- ԱԶԲ առաքելության այցելություն,
- ՏՇՄԿՊ-երի պատրաստում,
- հանված նյութի տեղադրման վայրերի նույնականացում և հաստատում,
- մոնիթորինգի այցելությունների արդյունքները,
- այլ ընթացիկ հարցեր:

Մաս III Բնապահպանական մոնիթորինգ

4. Մոնիթորինգ

4.1.1 Թալին-Լանջիկ ճանապարհահատված. Հաշվետու ժամանակահատվածում պարբերաբար իրականացվել է մոնիթորինգ՝ ըստ մոնիթորինգի ծրագրի, որը մշակվել է՝ հիմք ընդունելով ԱԶԲ անվտանգության քաղաքականությունը և ՇՄԿՊ-ի պահանջները: Մոնիթորինգի ծրագիրը ներառում է:

- (1) Կանոնավոր մոնիթորինգ այցեր ամսական կտրվածքով ստուգելու համար շինարարական աշխատանքների համապատասխանությունը ՇՄԿՊ-ի պահանջներին, ինչպես նաև հողի բերրի շերտի կուտակման և հանված նյութի տեղադրման մոնիթորինգ;
- (2) Չծրագրված ստուգողական այցեր, անհրաժեշտության դեպքում;
- (3) Աղմուկի և վիբրացիայի, ջրի, օդի որակի բնապահպանական մոնիթորինգ և գործիքային չափումներ;
- (4) Մոնիթորինգի ստուգաթերթիկի լրացում և համապատասխանությունների և անհամապատասխանությունների ամփոփում;
- (5) Անհամապատասխանության ծանուցումների ներկայացում Կապալառուին;
- (6) Մոնիթորինգի տվյալների հավաքագրում և դրանց տրամադրումը ԾԿՄՀ-ին
- (7) Կապալառուի շաբաթական մոնիթորինգի հաշվետվությունների վերանայում:

4.1.2 Ուղեանցերի կառուցում Մ2 Երևան-Արտաշատ և Մ1 Երևան-Աշտարակ ճանապարհներին. Մոնիթորինգի ծրագիրը ներառում է:

- 1) Կանոնավոր մոնիթորինգ այցեր ամսական կտրվածքով ստուգելու համար շինարարական աշխատանքների համապատասխանությունը ՇՄԿՊ-ի պահանջներին, ինչպես նաև հանված նյութի տեղադրման մոնիթորինգ;
- 2) Չծրագրված ստուգողական այցեր, անհրաժեշտության դեպքում;
- 3) Մոնիթորինգի ստուգաթերթիկի լրացում և համապատասխանությունների և անհամապատասխանությունների ամփոփում;
- 4) Անհամապատասխանության ծանուցումների ներկայացում Կապալառուին;
- 5) Մոնիթորինգի տվյալների հավաքագրում և դրանց տրամադրումը ԾԿՄՀ-ին
- 6) Կապալառուի շաբաթական մոնիթորինգի հաշվետվությունների վերանայում:

4.2 ՇՄԿՊ-ի հետ համապատասխանության մոնիթորինգ

4.2.1 Պարբերաբար կատարվել են մոնիտորինգի այցեր: Հայտնաբերված անհամապատասխանությունները հետևյալն են.

4.2.1.1 Տրանշ 3 Թալին-Լանջիկ ճանապարհահատված.

- Կապալառուն օգտագործում է բերրի հողի կուտակման և համված նյութի տեղադրման վայրերը, ինչպես նաև բետոնե գործարանը առանց ԾԿԽ/Ինժեների հաստատման,
- Լանջիկում բերրի հողի կուտակման վայրի հավաքված կույտի բարձրությունը գերազանցում է 2.5մ,
- Բետոնի գործարանի շահագործումը բնապահպանական տեսանկյունից համապատասխան չէ,
- Անձածկ բեռնատարները հողով բեռնված մուտք են գործել փողոց,
- Կապալառուն չի իրականացնում փոշու և ցեխի գոյացումը կանխարգելող միջոցառումներ և չի մաքրում ճանապարհը,
- Աշդեկը բավարար կերպով տեղեկացված չէ բնապահպանության անվտանգության մեխանիզմների մասին,
- Աղբի կուտակումը պատշաճ կերպով կազմակերպված չէ:

4.2.1.2 9 ուղեանցերի կառուցում U2 Երևան-Արտաշատ և U1 Երևան-Աշտարակ ճանապարհներին

- Կապալառուն սկսել է աշխատանքները առանց հաստատված ՏՇՄԿՊ-ի, Կապալառուի բնապահպանության, առողջապահության և անվտանգության և արտակարգ իրավիճակների կառավարման պատասխանատու ներկայացուցիչները ներկա չեն եղել շինհրապարակում մոնիթորինգի ժամանակ, աշխատողների համար չի կազմակերպվել աշխատանքին բնորոշ բնապահպանական և անվտանգության հարցերի վերաբերյալ վերապատրաստման դասընթաց, աղբահանության համար չեն տեղադրվել պատշաճ կոնտեյներներ, շինհրապարակում տեղադրված չեն բավարար քանակությամբ զգուշացնող նշաններ, աշխատողներին չեն տրամադրվել և չեն օգտագործել Անձնական պաշտպանիչ սարքավորումներ (ԱՊՍ), աշխատողների համար ապահովված չեն սանիտարա-հիգիենիկ պայմաններ, կրակմարիչի և առաջին բուժօգնության բացակայություն շինհրապարակում տեղադրված շարժական տանը, արտակարգ իրավիճակների դեպքում շինհրապարակում կոնտակտային համարների ցուցակը փակցված չէ տեսանելի վայրում, շինհրապարակում առկա չէ Արտակարգ իրավիճակների արձագանքման պլանի (ԱԻԱՊ) պատճենը, դժբախտ պատահարների գրանցման ձևը, բողոքների գրանցամատյանը, ինչպես նաև աշխատանքների ընթացքի մասին ամսական հաշվետվությունները ժամանակին չեն ներկայացվել (ուղեանց U2 կմ10+943 Այնթափ),

- Կապալառուն սկսել է աշխատանքները առանց հաստատված ՏՇՄԿՊ-ի, կրակմարիչի և առաջին բուժօգնության բացակայությամբ շինհրապարակում տեղադրված շարժական տանը, արտակարգ իրավիճակների դեպքում շինհրապարակում կոնտակտային համարների ցուցակը փակցված չէ տեսանելի վայրում, շինհրապարակում առկա չէ ԱԻԱՊ-ի պատճենը, դժբախտ պատահարների գրանցման ձևը, բողոքների գրանցամատյանը, շինհրապարակում տեղադրված շարժական տունը տեղադրված է անապահով վայրում (ուղեանց U2 կմ13+029 Այնթափ և ք.Մասիս),

- Կապալառուն սկսել է աշխատանքները առանց հաստատված ՏՇՄԿՊ-ի (ուղեանց Մ2 կմ21+800 Արաքսավան և Դիմիտրով համայնքներ),

- Կապալառուն սկսել է աշխատանքները առանց հաստատված ՏՇՄԿՊ-ի և աշխատողների համար չի կազմակերպվել աշխատանքին բնորոշ բնապահպանական և անվտանգության հարցերի վերաբերյալ վերապատրաստման դասընթաց, առկա չէ շինարարական նյութերի պատշաճ պահեստավորում, արտակարգ իրավիճակների դեպքում շինհրապարակում տեղադրված շարժական տանը կոնտակտային համարների ցուցակը փակցված չէ տեսանելի վայրում, շինհրապարակում առկա չէ ԱԻԱՊ-ի պատճենը, դժբախտ պատահարների գրանցման ձևը, բողոքների գրանցամատյանը, ինչպես նաև աշխատանքների ընթացքի մասին ամսական հաշվետվությունները ժամանակին չեն ներկայացվել (ուղեանց Մ2 կմ22+850 ք.Մասիս),

- Կապալառուն սկսել է աշխատանքները առանց հաստատված ՏՇՄԿՊ-ի, շինհրապարակում տեղադրված չեն բավարար քանակությամբ զգուշացնող նշաններ և արգելափակոցներ, աշխատողների համար ապահովված չեն սանիտարա-հիգիենիկ պայմաններ, արտակարգ իրավիճակների դեպքում շինհրապարակում տեղադրված շարժական տանը կոնտակտային համարների ցուցակը փակցված չէ տեսանելի վայրում, շինհրապարակի սահմանները ցանկապատված չեն եղել, աշխատողների համար չի կազմակերպվել բնապահպանական և անվտանգության հարցերի վերաբերյալ վերապատրաստման դասընթաց (ուղեանց Մ2 կմ24+147 Բուրաստան),

- Կապալառուն սկսել է աշխատանքները առանց հաստատված ՏՇՄԿՊ-ի, աշխատողների համար չի կազմակերպվել աշխատանքին բնորոշ բնապահպանական և անվտանգության հարցերի վերաբերյալ վերապատրաստման դասընթաց, աշխատողներին չեն տրամադրվել և չեն օգտագործվել ԱՊՍ-եր, կրակմարիչի և առաջին բուժօգնության բացակայություն շինհրապարակում տեղադրված շարժական տանը, արտակարգ իրավիճակների դեպքում շինհրապարակում կոնտակտային համարների ցուցակը փակցված չի եղել տեսանելի վայրում, շինհրապարակում առկա չէ ԱԻԱՊ-ի պատճենը, դժբախտ պատահարների գրանցման ձևը, բողոքների գրանցամատյանը, աղբահանության համար չեն տեղադրվել պատշաճ կոնտեյներներ, աշխատանքների ընթացքի մասին ամսական հաշվետվությունները ժամանակին չեն ներկայացվել, թափոնների կուտակման վայրերը շահագործվել են առանց ԾԿԾ/Ինժեներին ծրագրի ազդեցության ենթակա համայնքի հետ կնքված պայմանագիրը ներկայացնելու (ուղեանց Մ2 կմ25+630 Ազատավան),

- Աշխատողներին չեն տրամադրվել և չեն օգտագործվել ԱՊՍ-եր, կրակմարիչի և առաջին բուժօգնության բացակայություն շինհրապարակում տեղադրված շարժական տանը, արտակարգ իրավիճակների դեպքում շինհրապարակում տեղադրված շարժական տանը կոնտակտային համարների ցուցակը փակցված չի եղել տեսանելի վայրում, դժբախտ պատահարների գրանցման ձևը, բողոքների գրանցամատյանը, աղբահանության համար չեն տեղադրվել պատշաճ կոնտեյներներ, Կապալառուն սկսել է աշխատանքները առանց հաստատված ՏՇՄԿՊ-ի, շինհրապարակի սահմանները ցանկապատված չեն եղել,

հանրային լսում չի կազմակերպվել նախքան շինարարական աշխատանքների մեկնարկը (ուղեանց Ս2 կմ28+900 Արտաշատ),

- Կապալառուն սկսել է աշխատանքները առանց հաստատված ՏՇՄԿՊ-ի, շինհրապարակում տեղադրված չեն բավարար քանակությամբ զգուշացնող նշաններ և արգելափակոցներ, աշխատողների համար ապահովված չեն սանիտարա-հիգիենիկ պայմաններ, կրակմարիչի և առաջին բուժօգնության բացակայություն շինհրապարակում տեղադրված շարժական տանը, արտակարգ իրավիճակների դեպքում շինհրապարակում կոնտակտային համարների ցուցակը փակցված չէ տեսանելի վայրում, շինհրապարակում առկա չէ ԱԻԱՊ-ի պատճենը, դժբախտ պատահարների գրանցման ձևը, բողոքների գրանցամատյանը, աշխատանքների ընթացքի մասին ամսական հաշվետվությունները ժամանակին չեն ներկայացվել, հանված նյութերի տեղադրման վայրերը շահագործվել են առանց ԾԿԾ/Ինժեների հաստատումը ստանալու (ուղեանց Ս1 կմ21+550 Աշտարակ):

4.3 Սարքավորումներով չափումներ և օդի որակի, աղմուկի և վիբրացիայի, ջրի որակի բնապահպանական պարամետրերի մոնիթորինգ

4.3.1 Կապալառուն համաձայնագիր է կնքել «ԷյԹիԷմԷս սայուշնս» ՍՊԸ հետ (“ATMS solutions” LTD)՝ իրականացնելու տվյալների հավաքագրման ելակետային չափումներ և հետազայում փոշու, աղմուկի և վիբրացիայի մոնիթորինգ: Ընտրվել են 6 (զգայուն) չափման կետեր՝ փոշու, աղմուկի և վիբրացիայի ելակետային պայմանները բացահայտելու նպատակով: Բոլոր 6 կետերում սարքավորումներով/գործիքային չափումները իրականացվել են 2016թ. նոյեմբերի 30-ին Ս1 ճանապարհի Թալին-Լանջիկ ճանապարհահատվածի երկայնքով: Չափումների հատվածները ընտրվել են հիմնվելով ինժեներների և կապալառուների բնապահպանության մասնագետների համատեղ այցելության ընթացքում առանձնացված շինարարական աշխատանքների չափանիշների վրա: Չափումների մանրամասն արդյունքները ներկայացված են Աղմուկի, փոշու և վիբրացիայի գնահատման, սկզբնական պայմանների վերաբերյալ ելակետային No 1 հաշվետվության մեջ, որը հասանելի է Պատվիրատուի, Վերահսկողություն իրականացնող խորհրդատուի և Կապալառուի գրասենյակներում: Արդյունքները ներկայացված են Հավելված Գ-ում:

4.3.2 Ջրի որակի ելակետային տվյալները կհավաքագրվեն շինարարական աշխատանքների մեկնարկից 21 օր առաջ՝ համաձայն ՇՄԿՊ-ի:

Աղյուսակ 1. Փոշու, աղմուկի և վիբրացիայի չափումների միավորները.

Տեղ	Գտնվելու վայր	Կոորդինատներ	Միավորներ
1.	Կմ 87+300	40°29'59.02”N 43°52'3.21”E	Փոշի
			Աղմուկ
			Վիբրացիա
2.	Կմ 85+000	40°28'45.54”N	Փոշի

		43°51'58.56"E	Աղմուկ
3.	Կմ 81+400	40°27'20.19"N 43°50'54.95"E	Վիբրացիա
4.	Կմ 78+500	40°26'44.25"N 43°52'24.23"E	Փոշի
			Աղմուկ
			Վիբրացիա
5.	Կմ 77+500	40°26'13.12"N 43°52'19.84"E	Փոշի
			Աղմուկ
			Վիբրացիա
6.	Կմ 75+700	40°25'24.76"N 43°51'37.50"E	Փոշի

Ընթացիկ չափումներ և մոնիթորինգ

Հաշվետու ժամանակաշրջանում փոշու, աղմուկի և վիբրացիայի չափումներ և մոնիթորինգ չի իրականացվել: Ակնկալվում է այն իրականացնել ձմռան ամիսներից հետո, երբ շինարարական աշխատանքները կվերսկսվեն լիարժեք ինտենսիվությամբ:

4.3 Անհամապատասխանության ծանուցումներ

4.4.1 Հաշվի առնելով, որ Կապալառուն շարունակաբար խախտում է պայմանագրի պարտավորությունները կապված Տրանշ 3 Թալին-Լանջիկ ճանապարհահատվածի (կմ71+500-90+200) Կապալառուի ՇՄԿՊ-ի ներկայացման, Շրջակա միջավայրի նախնական հաշվետվության ներկայացման և Փոշու, աղմուկի, ջրի որակի և վիբրացիայի գործիքային ընթացիկ չափումների իրականացման վերաբերյալ հաշվետվության, ինչպես նաև մոնիթորինգի շաբաթական հաշվետվությունների ներկայացման հետ, 2016թ. հոկտեմբերի 18-ին Կապալառուին տրամադրվել է մեկ անհամապատասխանության ծանուցում:

4.4.2 Անհամապատասխանության ծանուցման հետ կապված՝ իրավիճակը շտկելու նպատակով Կապալառուն իրականացրել է ստորև նշված աշխատանքները.

- Կապալառուն Տրանշ 3 Թալին-Լանջիկ ճանապարհահատվածի (կմ71+500-90+200) ՇՄԿՊ-ը ներկայացրել է ԾԿԽ/Ինժեների հաստատմանը:
- Շրջակա միջավայրի վերաբերյալ նախնական հաշվետվությունը և Փոշու, աղմուկի, ջրի որակի և վիբրացիայի գործիքային ընթացիկ չափումների իրականացման վերաբերյալ հաշվետվությունը ներկայացվել է և ելակետային տվյալները հավաքագրվել են:

4.4.3 Այնուամենայնիվ, մոնիթորինգի շաբաթական հաշվետվություններ չեն ներկայացվել:

4.4.4 Հաշվետու ժամանակաշրջանում հողի, ջրային ռեսուրսների, կենդանական և բուսական աշխարհի որևէ աղտոտում չի նկատվել շինարարական աշխատանքների իրականացման ընթացքում:

Եզրակացություններ և առաջարկություններ

4.4.5 Որպես ակտիվ բնապահպանական գործողություններ իրականացնող տնտեսվարող սուբյեկտ, կապալառուները ԲՆ-ին պարբերաբար ներկայացնում են բնապահպանական հաշվետվություններ: Բերրի հողի կուտակման վայրերի շահագործումը կատարվում է ՀՀ գործող օրենսդրության և կանոնակարգին համաձայն: Բնապահպանական պարամետրերի՝ փոշու, ջրի, աղմուկի և վիբրացիայի մոնիտորինգի շեմերը հաստատված են ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված ստանդարտներով և նորմերով: Թալին-Լանջիկ ճանապարհահատվածի ԿՇՄԿՊ-ը փոփոխվել է՝ համաձայն ԾԿԽ/Ինժեներների և ԾԻԿ դիտողությունների ու առաջարկությունների՝ ԱԶԲ-ի անվտանգության մեխանիզմների պահանջներին բավարարելու նպատակով, և ստացել է Ինժեների պայմանական հաստատումը: Նախքան շինարարության մեկնարկը Ծրագրի ազդեցության ենթակա համայնքում անց են կացվել հանրային լսումներ: Մ2 Երևան-Արտաշատ և Մ1 Երևան-Աշտարակ ճանապարհներին 9 ուղեանցերի կառուցման իրականացման կապալառուները մշակել են ՇՄԿՊ-երը (3.1.1-3.1.4, 3.3.1-3.3.3):

4.4.6 Շրջակա միջավայրի վրա նվազ ազդեցությամբ շինարարական աշխատանքների իրականացումն ապահովելու համար՝ անհրաժեշտ էր, որ շինարարության իրականացումը համապատասխանի Տրանշ 3-ի (Թալին-Լանջիկ ճանապարհահատված) ՇՄԱԳ/ՇՄԿՊ-ի պահանջներին և Տրանշ 1-ի (9 ուղեանցեր) ՆԲԳ/ՇՄԿՊ-ի պահանջներին: Կապալառուներից պահանջվել է պատրաստել Տեղանքին բնորոշ Շրջակա միջավայրի կառավարման պլաններ, որը ներառում է տեղանքին բնորոշ բնապահպանական ազդեցություններ, ռիսկի գնահատում և մեղմացուցիչ միջոցառումներ, ուղղորդվելով ԱԶԲ Կենտրոնական և Արևմտյան Ասիայի վարչության անվտանգության բաժնի կողմից մշակված Բնապահպանական անվտանգության տեղեկատուով: ԱԶԲ-ը իրականացրել է Հյուսիս-հարավ ճանապարհային միջանցքի ներդրումային ծրագրի վարկի միջոցների ուսումնասիրության առաքելություն (3.2.1-3.2.3):

4.4.7 Իրականացվել են բնապահպանական և հնագիտական գնահատման այցելություններ դեպի շինհրապարակ բերրի հողի ժամանակավոր կուտակման և հանված հողի տեղադրման համար Կապալառուի կողմից առաջարկվող տեղամասերը գնահատելու նպատակով: Օգտագործվող բերրի հողի կուտակման վայրերը ըստ տեղանքին բնորոշ բնապահպանական կառավարման պլանների հետևյալն են՝ Լանջիկ 1 (km87+700) և Լանջիկ 4 (km87+000), որոնք պատրաստվել և ներառվել են ԿՇՄԿՊ-ում: Դրանք հաստատվել են ԿՇՄԿՊ-ի պայմանական հաստատման հետ միասին, իսկ վերջնական ԿՇՄԿՊ-ի համար սահմանված վերջնաժամկետը

չպահպանելու դեպքում Ինժեները կհաստատի ՏՇՄԿՊ-երը ԿՇՄԿՊ-ից առանձին: Օգտագործվող հանված հողի տեղադրման վայրի համար վերջնական ՏՇՄԿՊ՝ Լանջիկ 2 (կմ88+500), դեռ սպասվում է: Մարալիկի բետոնի արտադրման գործարանի համար ՏՇՄԿՊ-ի վերջնական տարբերակը Կապալառուն չի ներկայացրել ԾԿԽ հաստատմանը: Խորհրդատուն Կապալառուից պահանջել է հատկացնել առանձին բետոնի գործարան և շինարարական ճամբար Թային-Լանջիկ ճանապարհահատվածի շինարարական աշխատանքների համար: Շինարարական ճամբարի ՏՇՄԿՊ-ը Կապալառուն դեռևս չի ներկայացրել ԾԿԽ/Ինժեների հաստատմանը: Մ2 Երևան-Արտաշատ և Մ1 Երևան-Աշտարակ ճանապարհներին 9 ուղեանցեր կառուցող բոլոր չորս կապալառուները մշակել են ՏՇՄԿՊ-ները, որոնք հաստատվել են (3.4.1-3.4.8):

- 4.4.8 Բնապահպանական անվտանգության ուսումնասիրությունները կատարվեց ԱԶԲ Աուդիտի Առաքելության այցելության ընթացքում: Կապալառուներից պահանջվեց շինարարական աշխատանքներն իրականացնել ԱԶԲ-ի առաքելության առաջարկություններին համապատասխան (3.5.1):
- 4.4.9 ԱԶԲ-ի բնապահպանական, առողջապահության և անվտանգության և ՀՀ օրենսդրության պահանջների հետ կապված պարբերաբար իրականացվել են իրազեկվածության բարձրացման քննարկումներ և բնապահպանության տեսանկյունից համապատասխանության վերաբերյալ վերապատրաստման դասընթացներ: Դասընթացների ընթացքում ներկայացվել են ԱԶԲ-ի բնապահպանական և առողջապահության և անվտանգության մեխանիզմների և ՀՀ օրենսդրության պահանջները, ՇՄԿՊ-ում նախատեսված միջոցառումները և մոնիթորինգի արդյունքները, ինչպես նաև հնագիտական պատահական գտածոների ընթացակարգը: Դասընթացներին մասնակցել են Կապալառուի և ենթակապալառուի աշխատողները, վարորդները, աշղեկները և ղեկավար անձնակազմը: Կապալառուի բնապահպանության մասնագետները ուղեանցերի կառուցումն իրականացնող բոլոր 4 կապալառուների աշխատակիցներին ներկայացրել են արտակարգ իրավիճակների դեպքում, աշխատատեղում առողջության և անվտանգության, բնապահպանական հարցեր լինելու դեպքում իրականացվելիք ընդհանուր միջոցառումները (3.6.1-3.6.2):
- 4.4.10 Շինարարական աշխատանքներն իրականացվել են Լանջիկի Հնագիտության Համալիրի պահպանության գոտու տարածքում: ՀՀ մշակույթի նախարարությունից ստացվել է շինարարական աշխատանքներ սկսելու վերաբերյալ թույլտվություն՝ պայմանով, որ այդ հատվածի շինարարական աշխատանքները պետք է իրականացվեն հնագիտության փորձագետի վերահսկողությամբ: Ճանապարհի ծրագծով տեղակայված հնագիտական պեղումներ իրականացնելու տարածքների վրա ազդեցության ծավալը հասկանալու նպատակով՝ ձեռնարկվել է համապատասխան դաշտային ուսումնասիրության աշխատանքներ իրականացնելու գնման գործընթաց: Որևէ շինարարական աշխատանք չի իրականացվել

հնագիտական տեսակետից զգայուն այլ տարածքների շրջակայքում (Թալին-Լանջիկ ճանապարհահատված) (3.7.1-3.7.3):

- 4.4.11 Հիմնվել է բողոքների լուծման մեխանիզմ, և Լանջիկ համայնքում (Թալին-Լանջիկ ճանապարհահատված) Կապալառուն նախքան շինարարության մեկնարկը կազմակերպել է հանդիպում՝ հանրության իրազեկվածությունը բարձրացնելու նպատակով: Հանդիպումներ են կազմակերպվել նաև ծրագրի ազդեցության ենթակա այլ համայնքներում, որտեղ կառուցվում են 9 ուղեանցերը: Հաշվետու ժամանակաշրջանի ավարտին բնապահպանական հարցերի վերաբերյալ՝ նորմայից բարձր քանակի փոշու, աղմուկի, թափոնների ոչ ճիշտ կուտակման և այլ որևէ բողոք և/կամ առաջարկ չի գրանցվել (3.8.1-3.8.3):
- 4.4.12 ԾԻԿ-ի, ԾԿԽ-ի և Կապալառուի բնապահպանության մասնագետների միջև հաղորդակցությունը տեղի է ունեցել հաշվետու ժամանակաշրջանում (3.9):
- 4.4.13 Հաշվետու ժամանակաշրջանում իրականացվել է մոնիթորինգ, ներառյալ կանոնավոր մոնիթորինգի այցեր ամսական կտրվածքով ստուգելու համար շինարարական աշխատանքների համապատասխանությունը ՇՄԿՊ-ի պահանջներին: Կատարվել են անհրաժեշտ շտկման աշխատանքներ և բոլոր հայտնաբերված անհամապատասխանությունները վերացել են: Ընտրվել են 6 (զգայուն) չափման կետեր Թալին-Լանջիկ ճանապարհահատվածի երկայնքով՝ փոշու, աղմուկի և վիբրացիայի ելակետային պայմանները բացահայտելու նպատակով: 2016թ. նոյեմբերի 30-ին ենթակապալառու «ԷյԹիԷմԷս սայուլնս» ՍՊԸ-ը (“ATMS solutions” LTD) իրականացրել է սարքավորումներով/գործիքային չափումներ բոլոր 6 կետերում: Հաշվետու ժամանակաշրջանում փոշու, աղմուկի և վիբրացիայի չափումներ և մոնիթորինգ չի իրականացվել: Մոնիթորինգի տվյալները գրանցվել են ԾԿՄՀ-ում: Հաշվետու ժամանակաշրջանում տրվել է բնապահպանական անհամապատասխանության ծանուցում (4.1.1-4.4.4):
- 4.4.14 Մոնիթորինգ այցերի ընթացքում հայտնաբերված անհամապատասխանությունները գրանցվել են մոնիթորինգի ստուգաթերթիկում: Դրանցից մի քանիսը շտկվել են անմիջապես կամ շտկման համար սահմանված ժամկետում: Որոշ անհամապատասխանություններ շտկվել են մասամբ: Այն անհամապատասխանությունները, որոնք չեն ուղղվի գործողությունների շտկման համար սահմանված ժամանակհատվածում, կհանգեցնեն նրան, որ Կապալառուին կուղարկվի անհամապատասխանության ծանուցում: Հավելված Բ-ում ներկայացված են մոնիթորինգ այցերի ընթացքում հայտնաբերված անհամապատասխանությունները:

2017թ-ի հունվարից հունիս հաշվետու ժամանակահատվածի համար գործողությունների պլան:

N	Գործողություն	Ժամանակահատված	Պատասխանատու մարմին
1.	Կապալառուի բնապահպանական թիմին խորհրդատվության տրամադրում ԱԶԲ անվտանգության քաղաքականության հայտարարագրի վերաբերյալ	Յուր. ամիս հունվարից հունիս 2017թ.	ԾԿԽ
2.	Կապալառուի բնապահպանական թիմին խորհրդատվության տրամադրում ՀՀ բնապահպանական օրենքների պահանջների վերաբերյալ	Յուր. ամիս հունվարից հունիս 2017թ.	ԾԿԽ
3.	Գնահատող այցեր և աջակցություն Կապալառուին բերրի հողի կուտակման և հանված նյութի տեղադրման վայրերի համար ՏՇՄԿՊ-ի մշակման և այլ աշխատանքային փաստաթղթերի գործընթացում	Ըստ Կապալառուի պահանջի	ԾԻԿ / ԾԿԽ
4.	Վերջնական ԿՇՄԿՊ-ի պատրաստում և հաստատում, Տեղանքին բնորոշ շրջակա միջավայրի կառավարման պլանների բերրի հողի կուտակման և հանված նյութի տեղադրման վայրերի, բետոնի գործարանի, շինհրապարակի և պայթեցման աշխատանքների հատվածներում	Անհրաժեշտության դեպքում	ԾԻԿ / ԾԿԽ Կապալառու
5.	Շաբաթական և ամսական հաշվետվությունների վերանայում և հաստատում, շինարարության կազմակերպման պլան և Կապալառուի կողմից ներկայացված այլ փաստաթղթեր	Հունվար-հունիս 2017թ.	ԾԻԿ / ԾԿԽ Կապալառու
6.	Ծրագրի վերաբերյալ տեղեկատվություն ներառող և անվտանգության զգուշացման ցուցանակների տեղադրում ճանապարհային հատվածներին, բոլոր բերրի հողի կուտակման և հանված նյութի տեղադրման վայրերում:	Կմեկնարկի նոր ճանապարհային հատվածի կառուցման ժամանակ և կստեղծվի նոր բնահողի և թափոնների կուտակման վայր:	ԾԿԽ/ Կապալառու
7.	Նոր անձնակազմի համար	Ըստ	ԾԿԽ /

	պարբերական իրազեկման կողմնորոշիչ դասընթացներ	անհրաժեշտության	Կապալառու
8.	Հնագիտական տեղամասերի դաշտային ուսումնասիրություններ և Հնագիտական աշխատանքային պլանի մշակում	Փետրվար-ապրիլ 2017թ.	ԾԻԿ/ Կապալառու
9.	Շինարարական մոնիտորինգի ծրագրի արդյունքների վերանայում փոշու, աղմուկի, ջրի որակի և վիբրացիայի տեսանկյունից:	Յուրաքանչյուր ամիս 2017թ. հունվար-հունիսի ընթացքում	ԾԿԽ
10.	Մոնիտորինգի ենթարկել Կապալառուի շինարարական աշխատանքները՝ ՇՄԿՊ-ի, ԿՇՄԿՊ-ի և ՏՇՄԿՊ-ի հետ համապատասխանեցնելու նպատակով	Մինչև յուր. ամսվա ավարտը	ԾԻԿ / ԾԿԽ
11.	Բնապահպանական ցուցանիշների վերաբերյալ համապատասխան տեղեկատվության հավաքագրում և տրամադրում ԾԿՄՀ:	Մինչև 2017թ մարտի ավարտ, հունիսի ավարտ	ԾԻԿ / ԾԿԽ
12.	Պատահական գտածոների գործընթացի նախապատրաստում և համապատասխան դասընթացի իրականացում	2017թ. փետրվար-ապրիլ	ԾԿԽ / Կապալառու
13.	Պատահական գտածոների գործընթացի իրականացում շինարարության ընթացքում հնագիտական արտեֆակտների հայտնաբերման դեպքում:	Անհրաժեշտության դեպքում	ԾԿԽ/ Կապալառու
14.	ԲԼՄ-ի վերանայում և լուծում	Յուր.ամսվա ավարտ	ԾԻԿ / ԾԿԽ
15.	Այլ ընթացիկ հարցեր, ինչպիսիք են՝ չնախատեսված այցեր շինհրապարակներ, հայտնաբերված թերությունների վերացման հսկում, վերանախագծումների գնահատում բնապահպանական տեսանկյունից, ծառերի հատման կառավարում, Կապալառուի փաստաթղթերի վերանայում և հաստատում և այլն	Անհրաժեշտության դեպքում	ԾԻԿ / ԾԿԽ
16.	Բնապահպանական երաշխիքների վերաբերյալ հաշվետվություն	Ամսական-կիսամյակային	ԾԻԿ / ԾԿԽ / Կապալառու

ՀԱՎԵԼՎԱԾ Ա. Բնապահպանական թույլտվությունների և լիցենզիաների կարգավիճակ

Բնապահպանական թույլտվություններ և լիցենզիաներ	Կարգավիճակ	Անուն/Վայր	Մեկնաբանություն (Իրավասու մարմնի անվանում, լիցենզիայի համար, տրման ամսաթիվ)
Տրանշ 3 Թալին-Լանջիկ ճանապարհահատված			
Բնապահպանական փորձաքննության եզրակացություն	Այո	ՀՀ բնապահպանության նախարարություն	Բնապահպանության վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության կենտրոն ՊՈԱԿ /15 հուլիսի 2016թ. EE 61
հանքեր	ոչ	-	Կապալառուին առաջարկվել է կամ նոր հանքի շահագործման թույլտվություն ստանալու համար շարունակել իրավական ընթացակարգերը կամ պայմանագիր կնքել մատակարարի հետ:
բերրի հողի կուտակման վայրեր	Այո	Լանջիկ-1 կուտակման վայր /Լանջիկ համայնք Շիրակի մարզ Լանջիկ- 4 կուտակման վայր / Լանջիկ համայնք Շիրակի մարզ	Շիրակի մարզմետաքանի հաստատում No2.1/7587-16/16 2016թ. դեկտեմբեր Լանջիկ համայնքի ղեկավարի հետ կնքված պայմանագիր բերրի հողի պահեստավորման վերաբերյալ ստորագրված 25.11.2016թ.
հանված նյութի տեղադրման վայրեր	Սպասվում է	Լանջիկ- 2 կուտակման վայր / Լանջիկ համայնք Շիրակի մարզ	Լանջիկ համայնքի ղեկավարի հետ կնքվի պայմանագիր հանված հողի/նյութերի հեռացման վերաբերյալ (վերջնաժամկետը՝ 2017թ. հունվարի 30)
Քաղաքային և շինարարական աղբի հեռացում	Այո	Քաղաքային աղբավայր / ք.Մարալիկ	Մարալիկի քաղաքային աղբավայրում աղբի կուտակման մասին պայմանագիր No 9

			ստորագրվել է 2016թ. օգոստոսի 1-ին
Բետոնի արտադրման գործարան	Սպասվում է		Թույլտվությունները և այլ հաստատումները պետք է ձեռք բերվեն ՀՀ ԲՆ-ից Կապալառուի կողմից բետոնի գործարանի գտնվելու վայրը որոշելուց հետո
Շինարարության տարածքում գտնվող խոտի, թփերի և ծառերի հատում	Ոչ, անհրաժեշտության դեպքում ձեռք կբերվեն	Այո	ԿՇՄԿՊ-ի համաձայն՝ վերանախագծման արդյունքում շինարարությանը խանգարող ոչ մի ծառ չկա, ծառահատման կարիք չկա (ԿՇՄԿՊ էջ 33)
9 ուղեանցերի M2 Երևան-Արտաշատ և Մ1 Երևան-Աշտարակ ճանապարհին			
Կենցաղային և շինարարական աղբի հեռացում, Ուղեանց Մ2 կմ10+943 Այնթափում	Այո	Մասիս քաղաքի քաղաքային աղբավայր (թափոնների հեռացման վայր)	Մասիս քաղաքի “Մասիսի բնակարանային և կոմունալ ծառայություններ” ԲԲԸ և “Մոնտագետրանսշին” ՓԲԸ միջև 2016թ. սեպտեմբերի 5-ին կնքված պայմանագիր շին.աղբի հեռացման մասին
Կենցաղային և շինարարական աղբի հեռացում, Ուղեանց Մ2 կմ13+029 Այնթափում և ք.Մասիսում	Այո	Մասիս քաղաքի քաղաքային աղբավայր (թափոնների հեռացման վայր)	Մասիս քաղաքի “Մասիսի բնակարանային և կոմունալ ծառայություններ” ԲԲԸ և “Մոնտագետրանսշին” ՓԲԸ միջև 2016թ. հուլիսի 1-ին կնքված պայմանագիր շին.աղբի հեռացման մասին
Հանված հողի և նյութերի տեղադրման վայր Ուղեանց Մ2 կմ15+444 ք.Մասիսում և Մարմարաշենում	Այո	Բուրաստան կուտակման վայր Բուրաստան համայնք	Բուրաստանի համայնքի ղեկավարի թույլտվությունը՝ տրված 2015թ. հունիսի 1-ին, հանված բնահողի և ոչ վտանգավոր շին.աղբի հեռացման մասին

Կենցաղային և շինարարական աղբի հեռացում, Ուղեանց Մ2 կմ21+800 Արաքսավանում և Դիմիտրով համայնքներում	Այո	Դիմիտրով կուտակման վայր Դիմիտրով համայնք	Դիմիտրով համայնքի ղեկավարի հետ կնքված պայմանագիր՝ 2016թ. հունիսի 27-ին, հանված նյութերի հեռացման մասին
Կենցաղային և շինարարական աղբի հեռացում, Ուղեանց Մ2 կմ22+850 գ.Մասիս	Այո	Մասիս քաղաքի քաղաքային աղբավայր (թափոնների հեռացման վայր)	Մասիս քաղաքի «Մասիսի բնակարանային և կոմունալ ծառայություններ» ԲԲԸ և «Մոնտագետրանսշին» ՓԲԸ միջև 2016թ. սեպտեմբերի 5-ին կնքված պայմանագիր շին.աղբի հեռացման մասին
Հանված հողի տեղադրման վայր Ուղեանց Մ2 կմ24+147 Բուրաստանում	Այո	Բուրաստան կուտակման վայր Բուրաստան համայնք	Բուրաստանի համայնքի ղեկավարի թույլտվությունը՝ տրված 2015թ. հունիսի 1-ին, հանված բնահողի և ոչ վտանգավոր շին.աղբի հեռացման մասին
Կենցաղային և շինարարական աղբի հեռացում, Ուղեանց Մ2 կմ25+630 Ազատավանում	Այո	Մասիս քաղաքի քաղաքային աղբավայր (թափոնների հեռացման վայր)	Մասիս քաղաքի «Մասիսի բնակարանային և կոմունալ ծառայություններ» ԲԲԸ և «Մոնտագետրանսշին» ՓԲԸ միջև 2016թ. սեպտեմբերի 5-ին կնքված պայմանագիր շին.աղբի հեռացման մասին
Կենցաղային և շինարարական աղբի հեռացում, Ուղեանց Մ2 կմ28+900 Արտաշատում	Այո	Արտաշատ քաղաքի քաղաքային աղբավայր (թափոնների հեռացման վայր)	Արտաշատ համայնքի ղեկավարի թույլտվությունը No 025/413 տրված 2016թ. Հունիսի 27-ին, հանված բնահողի և ոչ վտանգավոր շին.աղբի հեռացման մասին
Կենցաղային և	Այո	Աշտարակ քաղաքի	«Էկո Կենտրոն» ՍՊԸ և

շինարարական ադրի հեռացում, Ուղեանց Մ1 կմ21+550 Աշտարակում		քաղաքային ադրավայր (թափոնների հեռացման վայր)	“Մոնտագետրանսշին” ՓԲԸ միջև 2016թ. նոյեմբերի 1-ին կնքված պայմանագիր շին.ադրի հեռացման մասին
---	--	---	--

ՀԱՎԵԼՎԱԾ Բ. Հաշվետու ժամանակաշրջանում մոնիթորինգ այցերի ընթացքում հայտնաբերված անհամապատասխանություններ

Թալին-Լանջիկ ճանապարհահատված

	Տվյալներ	Պահանջ	Մինչ օրս կատարված գործողություններ	Պահանջվող գործողություն/դիտողություն
1.	Կապալառուն օգտագործում է բերրի հողի կուտակման, հանված նյութի տեղադրման վայրերը և բետոնի գործարանը առանց Ինժեների հաստատման	ՏՇՄԿՊ-ը և շինհրապարակի շահագործումը պետք է ընդունելի լինեն Ինժեների համար	Չի բարելավվել	Պատրաստել և ներկայացնել ՏՇՄԿՊ: Կապալառուն պետք է հետևի ցուցմունքներին, այլապես անհամապատասխանությամբ և ծանուցում կտրվի:
2.	Լանջիկ-1 բերրի հողի կուտակման վայրում հավաքված կույտի բարձրությունը գերազանցում է 2.5մ	Բերրի հողի կուտակման վայրում հավաքված կույտի բարձրությունը չպետք է գերազանցի 2.5մ	Չի բարելավվել	Կապալառուն պետք է հետևի ցուցմունքներին, այլապես անհամապատասխանությամբ և ծանուցում կտրվի:
3.	Բետոնի արտադրման գործարանի շահագործումը բնապահպանական տեսանկյունից ադեկվատ չէ	Բետոնի արտադրման գործարանը պետք է ունենա պատշաճ ջրահեռացում և բետոնի արտադրման գործարանի ՏՇՄԿՊ-ը պետք է ընդունելի լինի Ինժեների համար	Չի բարելավվել	Պատրաստել և ներկայացնել բետոնի արտադրման գործարանի ՏՇՄԿՊ և կառուցել պատշաճ դրենաժ
4.	Հողով գերբեռնված	Հողով բեռնված բեռնատարները,	Չի բարելավվել	Շինարարը պետք է հետևի ցուցմունքներին, այլապես

	անձածկ բեռնատարները մուտք են գործել հասարակական փողոցներ	որոնք մուտք են գործում հասարակական փողոց, պետք է ծածկվեն		անհամապատասխանության ծանուցում կտրվի:
5.	Կապալառուն չի իրականացնում փոշու և ցեխի տարածման կանխարգելիչ միջոցառումներ և չի մաքրում հասարակական փողոցները	Կոպճային շերտ տեղադրել շինհրապարակից գոյություն ունեցող մայրուղի մտնող յուրաքանչյուր մուտքի մոտ	Չի բարելավվել	Շինարարը պետք է հետևի ցուցմունքներին և կոպճային շերտ տեղադրի մուտքերում, այլապես անհամապատասխանության ծանուցում կտրվի:
6.	Աշդեկը բավարար կերպով տեղեկացված չէ բնապահպանության անվտանգության մեխանիզմների մասին	Կազմակերպվել վերապատրաստման դասընթաց բնապահպանության անվտանգության մեխանիզմների վերաբերյալ և ապահովել դրանց շարունակությունը	Բարելավվել է	Հետագա որևէ գործողություն չի պահանջվում
7.	Աղբի հավաքումը պատշաճ կերպով չի կատարվում	Ապահովել կոնտեյներների կամ աղբի տոպրակների առկայություն՝ աղբը հավաքելու համար	Չի բարելավվել	Շինարարը պետք է հետևի ցուցմունքներին, այլապես անհամապատասխանության ծանուցում կտրվի:

9 Ուղեանցեր M2 Երևան-Արտաշատ և Մ1 Երևան-Աշտարակ ճանապարհին

	Տվյալներ	Պահանջ	Մինչ օրս կատարված գործողություններ	Պահանջվող գործողություն/դիտողություն
1.	Կապալառուները աշխատանքները սկսել են առանց հաստատված ՏՇՄԿՊ-ի:	ՏՇՄԿՊ-ը պետք է ընդունելի լինեն Ինժեների համար	Բարելավվել է	Հետագա որևէ գործողություն չի պահանջվում:
2.	Կրակմարիչի և առաջին բուժօգնության կոմպլեկտի բացակայություն	Ապահովել կրակմարիչի և առաջին բուժօգնության կոմպլեկտի առկայություն շինհրապարակում :	Բարելավվել է	Հետագա որևէ գործողություն չի պահանջվում:
3	Արտակարգ իրավիճակների համար կոնտակտային տվյալները փակցված չեն	Արտակարգ իրավիճակների համար կոնտակտային տվյալները պետք է փակցված լինեն տեսանելի վայրում	Բարելավվել է	Հետագա որևէ գործողություն չի պահանջվում:
4	Շինհրապարակում առկա չէ ԱԻԱՊ-ի պատճենը, դժբախտ պատահարների գրանցման ձևը, բողոքների գրանցամատյանը	Շինհրապարակում աշխատողների համար պետք է առկա լինե՞ր ԱԻԱՊ-ի պատճենը, դժբախտ պատահարների գրանցման ձևը, բողոքների գրանցամատյանը	Բարելավվել է	Հետագա որևէ գործողություն չի պահանջվում:
5	Շինհրապարակում շարժական տունը տեղադրված է անապահով վայրում	Շարժական տունը տեղադրել ապահով վայրում՝ հաշվի առնելով անվտանգության բոլոր անհրաժեշտ	Բարելավվել է	Հետագա որևէ գործողություն չի պահանջվում:

		միջոցառումները աշխատողների համար		
6.	Աշխատանքների ընթացքի մասին ամսական հաշվետվություն ները Ժամանակին չեն ներկայացվում	Ապահովել հաշվետվությունն երի ժամանակին ներկայացումը	Բարելավվել է	Հետագա որևէ գործողություն չի պահանջվում:
7	Շինհրապարակի սահանները ցանկապատված չեն	Շինհրապարակի սահանները պետք է ցանկապատվեն չեն	Բարելավվել է	Հետագա որևէ գործողություն չի պահանջվում:
8	Աշխատողների համար չի իրականացվել բնապահպանակ ան և անվտանգության հարցերով վերապ. դասընթաց	Կազմակերպել վերապատրաստմ ան դասընթացներ բնապահպանակա ն և անվտանգության հարցերի վերաբերյալ և ապահովել դրանց հետագա շարունակությունը	Բարելավվել է	Հետագա որևէ գործողություն չի պահանջվում:
9	Չեն տեղադրվել աղբի հավաքման համար պատշաճ կոնտեյներներ	Ապահովել կոնտեյներների առկայությունը աղբը հավաքելու համար	Բարելավվել է	Հետագա որևէ գործողություն չի պահանջվում:

ՀԱՎԵԼՎԱԾ Գ. Աղմուկի, փոշու և վիբրացիայի գնահատման քաղվածքներ, Սկզբնական պայմանների վերաբերյալ ելակետային No1 հաշվետվություն

Չափման արդյունքները

Յուրաքանչյուր միավորի չափման արդյունքները ներկայացված են ստուգումների արձանագրության մեջ և ամփոփված են աղմուկի, փոշու և վիբրացիայի համապատասխան աղյուսակներում:

Աղմուկի, վիբրացիայի և փոշու գնահատման հաշվետվություն No 06

Աղյուսակ 1. 30.11.2016թ.-ին զգայուն կետերում կատարված աղմուկի չափումների արդյունքները (աղմուկի ելակետային չափումներ)

Չափման ժամերը	Աղմուկի մակարդակը (աղմուկի մակարդակին համարժեք), LAeq, դբ	Աղմուկի սահմանային մակարդակ, LAmax, դբ	Սահմանափակ արժեքի շեմ (աղմուկի մակարդակին համարժեք), դբ	Սահմանափակ արժեքի շեմ (աղմուկի առավելագույն մակարդակ), դբ
№1 (կմ 87+300)				
13:17-13:27	59.8	75.7	55	70
16:30-16:40	58.0	77.5		
№2 (կմ 85+000)				
13:00-13:10	59.8	84.0	80 ¹	
17:00-17:10	61.9	84.7		
№4 (կմ 78+500)				
12:45-12:55	56.0	70.0	55	70
17:36-17:46	59.2	71.7		
№5 (կմ 77+500)				
12:33-12:43	66.5	79.9	55	70
17:50-18:00	57.0	74.8		

Աղյուսակ 2. 30.11.2016թ.-ին զգայուն կետերում կատարված փոշու չափումների արդյունքները (փոշու ելակետային չափումներ)

Չափման ժամերը	Փոշու փաստացի կոնցենտրացիաներ, մգ/մ ³	Փոշու թույլատրելի սահմանային կոնցենտրացիա (ԹՄԿ), մգ/մ ³	
		Միջին	Առավելագույն

¹ Քանի որ չափումների իրականացման մոտակայքում չկան բնակավայրեր կամ այլ շինություններ, կիրառվում է աշխատավայրերի համար սահմանված 80 dBA TLV

		օրական	քանակ
№1 (կմ 87+300), PM2.5²			
13:17-13:22	0.005	0.035	0.16
16:30-16:35	0.005		
Միջին արժեք	0.005		
№1 (կմ 87+300), PM10³			
13:17-13:22	0.012	0.06	0.3
16:30-16:35	0.011		
Միջին արժեք	0.012		
№2 (կմ 85+000), PM2.5			
13:00-13:05	0.008	0.035	0.16
17:00-17:05	0.006		
Միջին արժեք	0.007		
№2 (կմ 85+000), PM10			
13:00-13:05	0.015	0.06	0.3
17:00-17:05	0.014		
Միջին արժեք	0.015		
№4 (կմ 78+500), PM2.5			
12:45-12:50	0.014	0.035	0.16
17:36-17:41	0.015		
Միջին արժեք	0.015		
№4 (կմ 78+500), PM10			
12:45-12:50	0.03	0.06	0.3
17:36-17:41	0.031		
Միջին արժեք	0.031		
№5 (կմ 77+500), PM2.5			
12:33-12:38	0.009	0.035	0.16
17:50-17:55	0.009		
Միջին արժեք	0.009		
№5 (կմ 77+500), PM10			
12:33-12:38	0.018	0.06	0.3
17:50-17:55	0.02		
Միջին արժեք	0.019		
№6 (կմ 75+700), PM2.5			
12:25-12:30	0.011	0.035	0.16
18:05-18:10	0.015		
Միջին արժեք	0.011		
№6 (կմ 75+700), PM10			
12:25-12:30	0.024	0.06	0.3
18:05-18:10	0.024		
Միջին արժեք	0.024		

² 2.5սմ չափսի մասնիկներ

³ 10սմ չափսի մասնիկներ

Աղյուսակ 3. 30.11.2016թ.-ին զգայուն կետերում կատարված վիբրացիայի չափումների արդյունքները (վիբրացիայի ելակետային չափումներ)

Չափումների ժամերը	Վիբրացիայի ազդեցության ենթարկվելու փաստացի արժեքը, մ/վրկ ²	Վիբրացիայի ազդեցության ենթարկվելու գործողության արժեքը, մ/վրկ ²	Վիբրացիայի ազդեցության ենթարկվելու սահմանային արժեքը, մ/վրկ ²
		Միջին օրական	Առավելագույն քանակ
№1 (կմ 87+300)			
13:22-13:27	0	0.5	1.15
16:35-16:40	0		
Միջին արժեք	0		
№3 (կմ 81+400)			
13:00-13:05	0	0.5	1.15
17:20-17:25	0		
Միջին արժեք	0		
№4 (կմ 78+500)			
12:50-12:55	0	0.5	1.15
17:41-17:46	0		
Միջին արժեք	0		
№5 (կմ 77+500)			
12:38-12:43	0	0.5	1.15
17:55-18:00	0		
Միջին արժեք	0		

1. Որպես աղմուկի փաստացի գնահատման սահմանափակ արժեքի շեմ, No 2 կետում (Թալին-Լանջիկ հատվածում) պետք է կիրառվի 80 դբ, քանի որ այս կետը համարվում է աշխատավայր: Որպես համարժեքային մակարդակ 55 դբ և աղմուկի սահմանային մակարդակ 70 դբ օգտագործվում են գնահատելու աղմուկի փաստացի մակարդակները Թալին-Լանջիկ ճանապարհատվածի No 1, No 4 և No 5 կետերում (տես Աղյուսակ 3):
2. Աղմուկի ելակետային մակարդակի չափումների արդյունքում, որոնք կատարվել են օրական երկու անգամ (30.10.2016) Թալին-Լանջիկ ճանապարհատվածի No 1, No 4 և No 5 կետերում, գրանցվել էր աղմուկի փաստացի համարժեքային և սահմանային մակարդակների բարձր սահմանափակ արժեքի շեմ (համարժեքային մակարդակ 55 դբ և սահմանային մակարդակ 70 դբ), ինչը սահմանված է բնակելի տարածքների համար (համեմատած կետ №4-ի հետ, որտեղ առաջին չափման ժամանակ աղմուկի սահմանային մակարդակը հավասար էր սահմանափակ արժեքի շեմին):

3. Աղմուկի փաստացի համարժեքային մակարդակը No 2 կետում (Թալին-Լանջիկ ճանապարհատված) գրանցվել է աշխատավայրերի համար սահմանված 80 դբ սահմաններում:
4. Աղմուկի հիմնական պատճառը/աղբյուրը չափումների իրականացման բոլոր կետերում մայրուղու երկայնքով երթևեկող ավտոմեքենաներն են:
5. PM2.5 և PM 10 (փոշեհատիկները 2.5սմ և 10սմ համապատասխանաբար) չափումների կատարման բոլոր կետերում փոշու փաստացի կոնցենտրացիաները (№1, №2, №4-№6 Թալին-Լանջիկ ճանապարհահատված) չեն գերազանցում օրական միջին և առավելագույնը թույլատրելի կոնցենտրացիաները՝ բնակելի տարածքների համար սահմանված «Բնակավայրերում մթնոլորտային օդն աղտոտող նյութերի սահմանային թույլատրելի կոնցենտրացիաների նորմերի մասին» ՀՀ Կառավարության №160-Ն որոշման համաձայն:

ՀԱՎԵԼՎԱԾ Դ. ՀՀ մշակույթի նախարարության թույլտվությունը Լանջիկ Հնագիտության
Համալիրի վերաբերյալ, կմ86+000-կմ89+740 և կմ90+900-կմ91+900
ճանապարհահատվածների համար

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ՆԱԽԱՐԱՐ

N _____ " _____ 2016 թ.

« տրամապորտի, կապի և տեղեկատվական
տեխնոլոգիաների նախարար
պրն Վ. ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆԻՆ

Հարգելի պարոն Մարտիրոսյան

Ի պատասխան Ձեր 2016 թ. հոկտեմբերի 5-ի N 01/27/13197-16 գրության՝ հայտնում
ենք, որ Հյուսիս-հարավ ճանապարհային միջանցքի ներդրումային ձրագրի Տրանշ 3-ի
շրջանակներում վերակառուցվող Թալին-Լանջիկ (կմ 71+500-կմ 90+200) և Լանջիկ-
Գյումրի (կմ 90+200- կմ 117+670) ճանապարհահատվածների Լանջիկ համայնքի
հատվածում ճանապարհաշինարարական աշխատանքներ իրականացնելու վերաբերյալ
նախարարությունը տալիս է թույլտվություն:

Հարգանքով՝

Վ. ՄԱՐՏԻՐՅԱՆ

ՊՄՀՊ գործակալություն
Կատ.՝ Ս. Շարադյան
Հեռ.՝ 011 565118